MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ

PARTİ PROGRAMI

"GELECEĞE DOĞRU"

8 KASIM 2009 • ANKARA

www.mhp.org.tr

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ
9. OLAĞAN BÜYÜK KURULTAY

Biz, dünyanın en gözde ve en zorlu coğrafyasında yaşayan ve bundan böyle de yaşamak zorunda olan bir milletiz. Bu nedenle, ne tarihimizi, ne coğrafyamızı ne de kimliğimizi değiştirme imkânına sahip değiliz. Ama hep birlikte bu gerçeklerle **daha güzel bir gelecek inşa edebiliriz**. Milliyetçi Hareket olarak biz bunun için varız, bunun için de var olmaya devam edeceğiz.

Devlet BAHÇELİ

SUNUŞ

Bu Program, tam bağımsız, güçlü ve büyük Türkiye'yi inşa etmeyi amaçlayan Milliyetçi Hareket Partisi'nin tek başına iktidarında, milletimizin tarihinden ve köklerinden gelen değerlerinden ilham alarak, demokratik standartları yükselterek, temel insan hak ve özgürlüklerini koruyup geliştirerek, vatandaşlarımızın hayat kalitesini artırarak, huzur ve güveni sağlayarak milletimize hizmet etmenin temel ilke, hedef ve politikalarını ortaya koymaktadır.

Türk siyasi tarihinin son kırk yılında, iktidarda ya da muhalefette, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin içinde ya da dışında, bulunduğu her hal ve şartta, sorumlu siyaset anlayışının bir gereği olarak "önce ülkem ve milletim, sonra partim" şiarı ile siyaset yapan Partimiz, Cumhuriyetimizin yüzüncü kuruluş yıldönümü olan 2023 yılında Türkiye'yi **"Lider Ülke"** yapma vizyonunu gerçekleştirebilecek ufuk, inanç, bilgi, tecrübe ve ülkü sahibi kadrolarına olan güveni ile yarınları kucaklamaktadır.

Partimiz, kutlu yarınlara doğru büyük bir azim ve kararlılıkla yürümektedir. Gücünü, birlik ve beraberliğimiz ile Türk Milleti'ne olan sarsılmaz sevgiden alan bu kutlu yürüyüşümüz; içeriden ya da dışarıdan gelecek her türlü saldırı ve engellemelere rağmen mutlaka amacına ulaşacak ve yirmi birinci yüz yıl bir Türk asrı olacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi, temel görüş ve ilkelerine bağlı kalarak, dünyadaki değişimi ve gelişimi doğru okumak suretiyle Türk Milleti'nin beklentilerini en üst seviyede karşılamak için program, hedef, politika ve projelerini; milletimizin ve insanlığın yararını gözeterek, sürekli geliştiren dinamik bir partidir. Bu kapsamda, Partimizin kuruluşunun 40'ncı yılını kutladığımız 2009 yılında, 8 Kasım tarihinde yapılan Olağan Büyük Kongrede yeni Program kabul edilmiş, 5 Kasım 2000 tarihinde yapılan Olağan Büyük Kongrede kabul edilen Program ise yürürlükten kaldırılmıştır.

Ülkemizi muasır medeniyet seviyesinin üzerine çıkarma ülküsü doğrultusunda milletimizin beklenti ve özlemlerini gerçekleştirecek temel ilke, hedef ve politikaları ortaya koyan bu Program; **"Tek Başına İktidar"** yürüyüşünde Milliyetçi Hareket Partisi'nin Türk Milleti ile sözleşmesidir.

Milletimize olan güvenimiz tamdır. Milletimizden beklediğimiz, onun teveccühüne mazhar olmaktır. Türk Milleti, kendini iktidara taşıyacak olan Milliyetçi Hareket Partisi'ne emaneti teslim ederek; ülkemizi, teslimiyetten saygınlığa, yoksulluktan refaha, yozlaşmadan temiz topluma, zulmetten adalete ve karanlıktan aydınlığa kavuşturacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi bu Programla; herkesi teslimiyete karşı durmaya, kardeşlikte buluşmaya ve kutlu geleceği paylaşmaya çağırmaktadır.

Devlet BAHÇELİ

İÇİNDEKİLER

A. GELECEĞE TÜRKÇE BAKIŞ 11

B. MİSYON, VİZYON, TEMEL DEĞER VE İLKELER 18

1 - MİSYONUMUZ 18

2 - VİZYONUMUZ 18

3 - TEMEL DEĞER VE İLKELERİMİZ 18

a) Milliyetçilik 18

b) Demokrasi 20

c) İnsan hak ve özgürlükleri 21

d) Hukukun üstünlüğü 22

e) Lâiklik 23

f) Millî birlik ve bütünlük 23

g) Sosyal devlet 24

h) Sosyal adalet ve Türk toplumculuğu 25

i) Yönetimde şeffaflık 26

C. TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN TEMİNAT ALTINA ALINMASI 28

D. TEMEL HEDEF VE GÖRÜŞLERİMİZ 32

1 - TEMEL HEDEFLER 32

2 - TEMEL GÖRÜŞLER 35

E. MİLLİYETÇİLİK VE DEMOKRASİ 40

F. TOPLUMSAL DAYANIŞMA VE UZLAŞMA KÜLTÜRÜNÜN GELİŞTİRİLMESİ 46

1 - TOPLUMSAL DAYANIŞMA VE UZLAŞMANIN ÖNEMİ 46

2 - SOSYAL UZLAŞMA 47

3 - SİYASİ UZLAŞMA 47

4 - EKONOMİK UZLAŞMA 48

5 - UZLAŞMANIN DİNAMİKLERİ OLARAK MİLLİYETÇİLİK VE DEMOKRASİ 49

G. POLİTİKALARIMIZ 51
1 -ADALET 51
2 - YOLSUZLUKLA MÜCADELE VE ETKİN DENETİM 53
3 - KAMU YÖNETİMİ 56
4 - SİYASÎ YOZLAŞMANIN VE AHLÂKÎ EROZYONUN ÖNLENMESİ 58
5 - EKONOMİK HEDEF VE POLİTİKALAR 61
a) Ekonomi politikamızın esasları 61
b) Kamu maliyesi 64
c) Finansal piyasalar ve bankacılık 68
d) Dış ticaret 71
e) Doğrudan yabancı sermaye ve özel sektör yatırımları 72
f) Özelleştirme 73
6 -BİLİM VE TEKNOLOJİ 74
7 - SANAYİLEŞME 77
8 -ENERJİ VE DOĞAL KAYNAKLAR 78
9 -ULAŞTIRMA VE HABERLEŞME 83
10 - TARIM VE KIRSAL KALKINMA 85
11 - BÖLGESEL KALKINMA 88
12 - ESNAF VE SANATKÂR 90
13 - İŞSİZLİKLE MÜCADELE 92
14 - GELİR DAĞILIMI VE YOKSULLUKLA MÜCADELE 95
15 - SOSYAL HEDEF VE POLİTİKALAR 98
a) Eğitim ve insan kaynaklarının geliştirilmesi 98
b) Gençlik ve spor 101
c) Kültür ve sanat 103
d) Aile, kadın ve çocuk 106
e) Sağlık 108
f) Çalışma hayatı ve sosyal güvenlik 109

16 - YAŞLILAR VE EMEKLİLER 111
17 - ENGELLİLER 113
18 - KENTLEŞME, KONUT VE AFET 115
19 - ÇEVRE 117
20 - TURİZM 119
21 - ASAYİŞİN TESİSİ VE TERÖRLE MÜCADELE 120
22 - ÜLKE GÜVENLİĞİ VE MİLLİ SAVUNMA 123
23 - DIŞ POLİTİKA 124
24 - KAMUOYUNU AYDINLATMA 129
H. GELECEĞE DOĞRU 131

A. GELECEĞE TÜRKÇE BAKIŞ

İki büyük dünya savaşına şahitlik eden 20'nci yüzyılın, son on yılı siyasi, iktisadi ve teknolojik alanlarda baş döndürücü gelişmelere sahne olmuştur. Yarım asırlık ittifaklar çökmüş, dağılmış ya da ağırlığını kaybetmiştir. 1989 yılında başlayan çözülme, sadece doğu bloku bünyesinde yer alan ülkeleri etkilememiş, bloklaşma döneminin tehdit algılamasına göre tavır ve strateji geliştiren ülkelerin de ulusal ve uluslararası gelişmeler karşısındaki duruşlarını sorgulamalarına yol açmıştır.

21'inci yüzyılın başında, gelişmişlik düzeyleri, kültürel ve siyasi değerleri bakımından aralarında farklılıklar bulunan ülkelerin, nasıl bir dünya düzeni içinde yaşayacakları sorusu evrensel düzeyde önem kazanmış ve stratejik bir soru haline gelmiştir.

İnsanlığın ortak refah ve mutluluğunun tesisi gerekçesiyle demokrasinin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi, hukukun üstünlüğünün hâkim kılınması, temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması anlayışı küresel bir söylem olarak öne çıkmıştır.

Ancak, insan hakları, demokrasi ve hukuka saygı gibi evrensel değerlerin küresel ölçekte benimsenmesini ve hayata geçirilmesini sağlaması beklenen küreselleşme süreci; uluslararası terörizm, göç, etnik çatışmalar, mali iflaslar ve iç karışıklıklar, uluslararası hukuka aykırı çifte standartlar, zengin

ülkelerle fakir ülkeler arasında sürekli artan gelir adaletsizliği, çevresel felaketler ve açlık gibi sorunlarla birlikte anılır olmuştur.

Küreselleşme sürecinin adil ve insani bir mecraya sokulmasının yolu; ülkeler arasında sürdürülebilir bir rekabet ortamının sağlanması, teknolojik imkânların tüm insanlığın ortak geleceğine hizmet edecek şekilde kullanılması, insanların temel hak ve özgürlüklerinin teminat altına alınması, kültürler ve medeniyetler arasında ekilmeye çalışılan kin ve nefret tohumları yerine karşılıklı saygı, hoşgörü ve anlayışa dayalı işbirliği çabalarının desteklenmesinden geçmektedir.

İki kutupluluğa dayanan soğuk savaş dönemi sonrası yeni bir dünya düzeninin şekillendiği günümüzde, Türk milletinin ve bütün insanlığın barış ve mutluluk içinde insanca yaşayacağı bir dünya ideali, Türkiye merkezli yeni bir medeniyet projesinin hayata geçirilmesiyle gerçekleşebilecektir. Sahip olduğu imkân ve kabiliyetler ile doğal, tarihi, kültürel, beşeri değer ve kaynakları ile Türkiye, Türk ve İslam dünyasının çekim ve cazibe merkezi olabilecektir.

Türkiye'nin, sahip olduğu bu zenginlikler ve köklü devlet tecrübesiyle ortaya koyacağı vakur duruşu, bölgesinde her zaman için itibar görmesini ve lider konumuna gelmesini sağlayacaktır. Türkiye; güçlü bir ekonomik yapıya kavuştuğu, modern, caydırıcı, teknoloji kapasitesi yüksek güvenlik gücüne sahip olduğu, adaletle yönetildiği, toplumsal dokusunu sağlam-

laştırdığı, kardeşlik ve dayanışma kültürünü geliştirerek imkân ve kabiliyetlerini lider ülke olma hedefi doğrultusunda seferber ettiği takdirde, bölgesel güç olmanın ötesine geçecek ve küresel bir güç haline gelecektir.

Bunun gerçekleştirilebilmesi ve yeni bir bin yılın yakalanabilmesi ise, geçmiş bin yılların acı ve tatlı tecrübelerini özümseyerek, kalkınma ve demokratikleşme sürecini tamamlamak suretiyle, büyük devlet geleneğini ve tarihi birikimlerini yeni yüzyılın şartlarında yeniden yorumlamaktan geçmektedir.

Bu çerçevede jeostratejik konumu, tarihi yükümlülükleri, ekonomik, sosyal ve siyasi menfaatleri, Türkiye'nin doğusunda, batısında, güneyinde ve kuzeyindeki gelişmelere kayıtsız kalamayacağı gerçeğini ortaya koymaktadır. Türkiye, kendisini merkeze alıp yakın ve uzak çevresinde olan biten ekonomik, sosyal ve siyasi her türlü gelişmede söz sahibi olmalıdır. Başka bir deyişle Türkiye, başkalarının ortaya koyduğu bölgesel ve küresel projelerin uygulayıcısı değil, kendi özgün projelerinin senaristi, yapımcısı, yönetmeni ve başrol oyuncusu olmak durumundadır.

Ülkemizin, 21'inci yüzyılda, bölgesinde barış ve istikrarın teminatı olan, uluslararası ilişkilerde söz ve itibar sahibi güçlü bir "Lider Ülke" konumuna gelmesi için gerekli bütün şartların hazırlanması, Milliyetçi Hareket Partisi'nin stratejik hedefidir. Bu çerçevede, milli kalkınmayı gerçekleştirerek, Cumhuriyetimizin kuruluşunun yüzüncü yıl dönümü olan 2023 yılında "Lider

Ülke Türkiye"yi inşa etme vizyonu doğrultusunda program ve politikalarını şekillendirmiştir.

Millî birlik ve bütünlüğünü tesis ederek, kültürel değerleri ve sosyal yapısını güçlendiren, güçlü bir ekonomiye sahip olan toplumlar; küresel düzenin belirleyici aktörleri olabilmekte ve dünya refahından daha fazla pay alabilmektedirler. Bu itibarla, Parti olarak temel amacımız, siyasî istikrarı sağlanmış, ekonomik ve sosyal açıdan güçlü bir Türkiye'nin uluslararası ilişkilerde belirleyici rol üstlenmek suretiyle ülke ve dünya barış ve refahına katkı sağlamasıdır.

"Lider Ülke Türkiye" ülkümüzün gerçekleşmesi, şüphesiz, ortak bir milli tavır belirlemek suretiyle bütün imkân ve kaynakların bu hedefe yönlendirilerek topyekûn gelişme seferberliğinin başarıya ulaşmasına bağlıdır.

Biliyor ve inanıyoruz ki, geride bıraktığımız yüzyılın başında Mustafa Kemal ATATÜRK'ün önderliğinde verdiği millî kurtuluş mücadelesiyle yeniden dirilişe geçen Türkiye, yeni yüzyılda da aynı ruh, azim ve heyecanla tarihî, sosyal ve kültürel potansiyel ve dinamikleri harekete geçirerek "Lider Ülke Türkiye" ülküsüne ulaşacak güçtedir.

Böyle bir inançla yeni ufuklara koşan Milliyetçi Hareket Partisinin meselelere bakışında ve meselelerin çözümü için öngördüğü fikir ve eylem plânının temelinde; Türk milletine millî, manevi ve insanî açılardan seslenen; sevgiyi, adaleti, barışı ve güven içinde bir gelişimi amaçlayan Türk Milliyetçiliği

anlayışı bulunmaktadır. İnsan hak ve hürriyetleri, hukukun üstünlüğü ve adalet gibi değerler, Türk Milliyetçiliği'nin ilk ve temel adımları ve Milliyetçi Hareket Partisinin temel referanslarıdır.

Tarihten geleceğe giden yolculuğun son kırk yılına damgasını vurmuş Milliyetçi Hareket Partisi gücünü mukaddesattan, inançlarından, ilkelerinden ve Türk milletinden alır. Türkiye'nin iyiliğine olmadığına inandığı her hareket karşısında tek başına da olsa sonuna kadar durur.

Milliyetçi Hareket, içinde milletin olmadığı hiç bir hedefi asla kabul etmez. Türk milletinin milli ve manevi değerler manzumesinin tamamını esas alarak siyaset yapan Milliyetçi Hareket Partisi, bu yönüyle toplumsal merkezin de siyasi temsilcisidir.

Milletimizi, milletler mücadelesinin en üstüne taşımak ve devletimizi lider ülke yapmak, siyasi hedeflerimize ulaşmakla mümkün olacaktır. Milliyetçiliği hayatın her alanında, uygulanabilir bir siyasal yönetim projesi olarak benimseyen Milliyetçi Hareket Partisi; tarihsel gelişimi içinde, "Dokuz Işık" olarak adlandırılan ilkeleri ile toplumun ve devletin her alandaki temel sorunlarını bir tanıma oturtmuş ve çözüm yolları önermiştir.

Bu ilke ve duyarlılıkların önemi ve yol göstericiliği, her geçen gün farklı gelişme ve fikirlerin gündeme geldiği günümüzde, Türk milletinin içinde bulunduğu siyasî, sosyal

ve ekonomik meselelerin kavranması ve çözümü açısından daha iyi anlaşılmaktadır. Bu çerçevede;

- Mensubiyet duygusunun verdiği gururla Türk milletinin; çağın kudretli, itibarlı ve güçlü toplumlarından biri olarak milletler camiasının en ileri safında yer almasını sağlamada, sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmelerin fikrî temelini ve itici gücünü oluşturduğuna inandığımız **"milliyetçilik",**

- Devlete ve millete hizmet aşkıyla çok çalışmayı, feragati ve fedakârlığı ifade eden **"ülkücülük"**,

- Türk milletinin yüksek vasıflı karakterinin korunarak yarınlara aktarılmasını temel alan ve beşerî ilişkilerde sevgi, hoşgörü ve adalete dayanan **"ahlakçılık",**

- Bilgi toplumuna giden yolda bilimin ve bilimsel verilerin kullanılmasını öngören, her türlü meseleye ön yargısız ve metodolojik muhakemeyle bakmayı savunan **"ilimcilik",**

- Toplumun çeşitli gelir grupları arasındaki dengesizliğin ve bölgeler arası gelişmişlik farkının giderilmesi suretiyle toplumsal barışı tesis edilmiş bir toplum oluşturmayı öngören ve devletin varlığını millete dayandıran felsefede ifadesini bulan **"toplumculuk",**

- Devletin adaletinin ve şefkatinin ülkenin en ücra köşesindeki vatandaş tarafından hissedildiği, kimsenin aç ve açıkta bırakılmadığı, huzur ve güvenin sağlandığı, medeniyetin getirdiği bütün imkânlardan yararlanan, kalkınmış köylerde mutlu köylüler oluşturmak amacıyla **"köycülük"**,

• Kişi ve toplumun huzur ve mutluluğu önündeki bütün engellerin aşılarak, temel hak ve özgürlükler ile hukukun üstünlüğünün teminat altına alınmasını devletin en temel görevi kabul eden bir anlayışı içeren **"hürriyetçilik ve şahsiyetçilik",**

• Tarih boyunca toplumların ve medeniyetlerin ilerlemesinin daha iyiyi arama ve mükemmele ulaşma arzusundan kaynaklandığı ve ileri gitme isteğinin itici kuvvetini gelişmecilik ruhunun oluşturduğu gerçeğinden hareketle **"gelişmecilik ve halkçılık",**

• Bilim ve teknolojide çağın yakalanarak, ülkemizin kendine özgü şartlarını dikkate alan, küreselleşme olgusu ile birlikte uluslar arası rekabet şartlarında üretim yapan ve yapılan üretimi hızla ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürerek genel refah seviyesinin yükseltilmesini sağlayacak bir sanayileşmeyi amaçlayan **"endüstri ve teknikçilik",**

İlke ve değerleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak dikkate aldığımız temel fikir ve duyarlılıklar bütününü oluşturmaktadır.

B. MİSYON, VİZYON, TEMEL DEĞER VE İLKELER

1 - MİSYONUMUZ

Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliğini, birlik ve bütünlüğünü, hak ve menfaatlerini korumak; yüce Türk milletinin milli ve manevi değerleri ile tarihi ve kültürel zenginliklerine sahip çıkmak; inançlı, yüksek ahlaklı ve çağın gerektirdiği niteliklere sahip nesiller yetiştirmek; hak ve adaleti, huzur ve güveni her alanda hâkim kılmak; Türkiye'nin müreffeh ve onurlu geleceğini inşa etmek; barış, mutluluk ve adaletin hâkim olduğu bir dünya nizamının tesisinde ülkemizin söz sahibi olmasını sağlamaktır.

2 - VİZYONUMUZ

Geniş vatandaş kitlelerinin teveccühünü kazanarak tek başına iktidar olmak, Türkiye merkezli yeni bir medeniyet ve yeni bir dünya düzeni anlayışıyla; ekonomik, sosyal, kültürel, teknolojik gelişimini ve bilgi toplumuna geçişini sağlayarak ülkemizi, bölgesinde ve dünyada süper güç ve **Lider Ülke** konumuna getirmektir.

3 - TEMEL DEĞER VE İLKELERİMİZ

a) Milliyetçilik

Partimiz milleti; ortak bir tarihin sunduğu zemin üzerinde birlikte yaşama arzu ve iradesini ortaya koyan, tarihî süreçte ortak bir kaderi paylaşma duygusunu ve gelecek ülküsünü taşıyan, milletler camiasında kendine has vasıf ve kimliğe sahip

olduğuna inanan sosyal bir bütün olarak mütalâa etmektedir. Bu itibarla, millet gerçeği, Türkiye'mizin bağımsız, güçlü ve demokratik bir ülke olarak ilelebet var olmasının sosyal ve kültürel temeli kabul edilmektedir.

Milliyetçilik ise, Türk milletine mensubiyet bilincini geliştirmeyi hedefleyen ve onun ayırt edici vasıflarını, dünyayı ve olayları yorumlayışta temel referans kabul eden fikirler ve duyarlılıklar bütünüdür. Milliyetçi düşünce sistematiğinin unsurları arasında milli kimlik, milli dil, millî kültür, millî hâkimiyet, millî devlet ve dayanışma kavramları belirleyici bir öneme sahiptir. Milliyetçiliğimiz, Türk milletine olan derin bağlılığımızın ve sevginin verdiği ilham ve cesaretle, var oluşunu anlamlandırmayı ve geleceğini garanti altına almayı temel hedef olarak kabul eder ve bunun için her türlü çabayı gerekli görür.

Dünya ölçeğinde ise, milletlerin eşitliğini ve iş birliğini öngörmekte; küresel hakkaniyetin varlığını ve geliştirilmesini zorunlu addetmektedir. Ayrıca, dünyada siyasî ve sosyal alanda uzlaşmacı kültürü destekleyerek, küreselleşme sürecinin ahlâkî ve insanî değerleri daha çok içermesine katkı sağlamayı, milliyetçilik ve insanlık anlayışımızın gereği sayıyoruz. Milletlerin ve kültürlerin varlığını, diyalogunu ve işbirliğini beşeriyetin ve küresel ahengin ön şartlarından biri olarak kabul ediyoruz.

b) Demokrasi

Milliyetçi Hareket Partisi, devlet idaresinde milletin en iyi şekilde temsil edildiği bir rejim olan demokrasiyi; hukukun üstünlüğünün, insan hak ve özgürlükleri ile fikir, teşebbüs ve vicdan özgürlüğünün en geniş anlamda teminat altına alındığı bir sistem olarak görmekte ve benimsemektedir.

Milletimizin hür ve serbest oyu ile seçilmiş üyelerden meydana gelen Türkiye Büyük Millet Meclisi, millet iradesinin ve millî duyarlılıklarımızın en üst seviyede tecelli ettiği müessesedir. Siyasî partiler demokratik hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.

Türkiye'de birlik ve beraberlik içerisinde toplumsal barışın, huzur ve güven ortamının tesis edilebilmesi; demokratik rejimin bütün kurum ve kuralları ile sağlıklı işleyebilmesine ve demokrasiyi özümsemiş, halkını küçümsemeyen ve onun millî ve manevî değerleriyle barışık aydınlar ile siyasî ve sosyal aktörlerin çabalarına bağlı bulunmaktadır.

Milletin, devlet idaresinde en iyi şekilde temsil edildiği çoğulcu demokrasi idealimiz, sayı ve güç ölçülerine bakılmaksızın, toplumu oluşturan bütün vatandaşların hak ve menfaatlerinin korunmasını, siyasi ve sosyal katılımlarının sağlanmasını, fırsat eşitliği tanınmasını ve ekonomik değerlerin bölüşümünden hak ettikleri payı alabilmelerini öngörür.

Partimiz, çoğunluk iktidarı prensibinin çoğunluk diktasına dönüşme ihtimalîni önleyecek, kişi haklarını güvence altına alacak usul ve mekanizmaları geliştirmeyi; vatandaşın veya toplumun özgürlüğünü ve geleceğini tehlikeye sokan her türlü kışkırtma ve şiddet içeren eylemleri hukukun üstünlüğü prensibi içinde engellemeyi temel görevlerden birisi olarak görür.

c) İnsan hak ve özgürlükleri

Milliyetçi Hareket Partisi; her insanın insan olması sıfatından kaynaklanan, şahıslara bağlı, dokunulmaz, devredilmez ve vazgeçilmez niteliklere sahip temel hak ve özgürlükleri bulunduğuna; bu hakların ve bunları diğer insanlarla eşit ölçüde kullanma yetki ve özgürlüğünün kutsallığına, bunları her türlü istismardan korumanın, teminat altına almanın ve bunlara işlerlik kazandırmanın vazgeçilemezliğine ve ertelenemezliğine inanmaktadır.

Bireyin haklarını kullanma özgürlüğünün sınırını aynı zamanda diğer bireylerin haklarını kullanma özgürlüğünün de sınırı olarak kabul eden Partimiz, vatandaşlarımızın haklarını kullanma özgürlüğünü birlikte var olan ve genişleyen bir özelliğe sahip olduğunu savunmaktadır.

Partimiz, insan hak ve özgürlüklerini güvence altına almayı amaçlayan evrensel hukuki normların geliştirilmesi, güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılmasına katkı sağlamayı

benimsemektedir. Bu çerçevede; devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı davranış ve uygulamalar hariç olmak üzere, bütün vatandaşların kişi güvenliği ve dokunulmazlığı, düşüncelerini ifade etme ve inandığı gibi yaşama başta olmak üzere bütün temel hak ve özgürlüklerine saygıyı esas almaktadır.

d) Hukukun üstünlüğü

Hukuk; üzerinde mutabakata varılmış, birlikte yaşamanın ilke ve usullerini belirleyen, herkes için bağlayıcı bir nitelik taşıyan ve sosyal ilişkilerde adaleti, düzeni, barışı ve özgürlüğü birlikte tesis etmeyi hedefleyen kurallar bütünüdür.

Partimiz hukukun üstünlüğünü, demokratik sistem içerisinde düzeni sağlayan bir kanunîlikten öte, insanın yüce değerini tanımak, kabul etmek ve bunları güvence altına almak şeklinde değerlendirmektedir. Hiçbir kişi ya da kurumun hukukun üstünde olamayacağı gerçeğinden hareketle, hukuku, cumhuriyetin temel niteliklerinin de güvencesi olarak görmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi, insanlarımızın adalet ve hakkaniyeti esas alan bir sosyal hukuk düzeni içerisinde yaşamalarını temin maksadıyla, ülkemizdeki mevcut mevzuat ve kurumsal düzenlemeleri bu bakış açısına uygun bir biçimde yeniden şekillendirmeyi ve hukukun üstünlüğü prensibini hâkim kılmayı temel görevlerinden biri kabul etmektedir.

e) Lâiklik

Geniş anlamda lâiklik, kaynağını pozitif hukuktan alan, ruhban sınıfının nüfuz ve imtiyazlarından arınmış, dinî inanç ayrımı gözetmeksizin herkes için geçerliliği olan genel bir kamu düzeninin yürürlükte olması anlamına gelmektedir.

Bir devlet düzeni, din ve vicdan özgürlüğünü de içerdiği ölçüde laik ve demokratiktir. Vatandaşların inançlarını yok saymadan bir arada kardeşçe yaşamasını temin ettiği ölçüde bir değer ve anlam ifade eden lâiklik, çağdaşlaşmayla birlikte millî birlik ve bütünlük ile din ve vicdan özgürlüğünün güvencesidir.

f) Millî birlik ve bütünlük

Ülkemizdeki yöresel ve geleneksel farklılıkları, millî hayatımızın zenginliği olarak telâkki eden bir inanç ve şuurla, tarih boyunca olduğu gibi tüm toplumsal renklerin hoşgörülü bir tutumla, adalet ve özgürlük ile karşılıklı anlayış ve iş birliği içerisinde ortak hedeflere seferber edilmesini millî birlik ve bütünlüğümüzün teminatı sayıyoruz.

Partimiz, cumhuriyet ve demokrasiyle milletin ortak değerlerini, millî birlik ve bütünlüğümüzün, siyasî, sosyal ve kültürel temeli olarak görmekte, Türkiye için cumhuriyet ve demokrasiyi vazgeçilmez ve birbirini tamamlayan iki ayrılmaz değer olarak kabul etmektedir.

g) Sosyal devlet

Türk devlet felsefesini üstün kılan vasıflardan birisi de sosyal devlet niteliğine sahip olmasıdır. Birey, aile ve toplum çıkarlarını ve haklarını birlikte gözetmek ve korumak, çağın giderek büyüyen ve farklılaşan ihtiyaçları karşısında refahı yaygınlaştırmak, sosyal devlet anlayışımızın bir gereğidir. Merhametli ve hakkaniyetli sosyoekonomik düzenin tesis edilmesi; uygulanan ekonomik sistemin, refahın artırılması ve yaygınlaştırılmasını temin etmenin yanında sosyal sonuçlarının da yıkıcı olmamasına bağlıdır.

Birey, aile, toplum ve devletin ahenkli bir birliktelik oluşturduğu sosyal devlet anlayışında; bürokratik, hantal ve baskıcı olmak yerine; güçlü, fakat aynı zamanda müşfik ve insanî, hukuku ve adaleti her alanda hâkim kılmış, varlık gayesini millete hizmet esasından alan, verimli ve etkin çalışan; her şeye müdahale etmek yerine, koordinasyon sağlayıp yönlendirebilen, etkin denetim yapan ve önderlik eden bir yapının kurulması esas olacaktır.

İstikrarı ve adil gelir dağılımını sağlayarak sosyal dengeleri gözeten, yaşlısını, kimsesizini, yoksulunu ve engellisini gözetip kollayan, bütün vatandaşlarını eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerinden yararlandıran ve hizmet sunumunda kaliteyi amaç edinen bir devlet, Partimizin sosyal devlet anlayışının diğer esaslarını oluşturmaktadır.

h) Sosyal adalet ve Türk toplumculuğu

Küresel sorun ve dalgalanmalar sebebiyle duygusal türdeşliklerin ve fikrî duyarlılıkların zayıflaması, sosyal bağların azalması, sanal iletişim sebebiyle yüz yüze iletişim kültürünün geri plâna düşmesi ve benzeri diğer hiçbir gelişme, insanların belli bir toplum düzeni içinde ve kültür ikliminde birlikte yaşadıkları gerçeğini değiştirmemektedir.

İnsanlara bir arada yaşamanın yüklediği sorumlulukları hatırlatan ve birey kadar, mensubu olunan bütüne de önem atfeden toplumculuk, tabiatı gereği dayanışmacı ve bütünleştirici bir karaktere sahiptir. Toplumculuğun en büyük faydalarından biri, mensupları birbirinden giderek uzaklaşan ve hatta birbirine yabancılaşan bir toplum yerine; dayanışmayı, paylaşmayı ve kardeşliği esas alan ahenk içinde ve huzurlu bir toplumsal düzenin tesis edilmesidir.

Tamamen millî bir duruştan beslenen, Türk milletinin asırların imbiğinden süzülerek gelmiş kültüründen feyiz alan Türk toplumculuğunun herhangi bir yabancı ideoloji ile benzerliği veya yakınlığı yoktur.

Türk toplumculuğu; gelirin adil dağılımını gerçekleştirmeyi, toplumun millî duyarlılıklarını yaşatmayı, bencillik ve vurdumduymazlığa karşı feragat ve fedakârlık gibi güzel hasletleri yüceltmeyi hedef alan ve toplumsal dayanışma yoluyla toplumsal barışın pekiştirilmesine katkı sağlamayı öngören bir düşüncedir.

i) Yönetimde şeffaflık

Devlet-millet kaynaşmasının yeterli ölçüde tesis edilememe sebeplerinden birisi, vatandaşa yönelik idarî işlem ve eylemlerin oluşumunda, işleyişinde ve denetiminde halkın katılımının sağlanamamasıdır. Bu nedenle vatandaşımıza daha iyi hizmet sunmak için kamu yönetiminde, vatandaşın güvenini, memnuniyetini ve sürekli etkinliği esas alan katılımcı, kollayıcı ve koordine edici bir "Hadim devlet" anlayışının ve bunlara yönelik idarî yapı ve yöntemlerin hâkim kılınmasını, "Devlet milleti için vardır" anlayışımızın gereği olarak zorunlu görmekteyiz.

Çağdaş demokrasilerde; idarî işlemlerde keyfîliğin önüne geçilebilmesi, herkese eşit muamele yapılabilmesi ve vatandaşla devlet arasındaki kopukluğun önlenebilmesinde, idarenin her türlü eylem ve işlemlerinin açık ve denetlenebilir olması önem arz etmektedir. Hukukun üstünlüğü ilkesi doğrultusunda hareket edilmesi, takdir yetkisinin eşit şekilde kullanılması ve makamların nüfuz yeri olarak kullanılmasının önüne geçilmesi için, idarî işlemlerin önceden belirlenmiş usul ve esaslara göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

İdarenin yaptığı işlemlerde vatandaşın bilgi edinme hakkı, açık yönetim anlayışının temel unsurlarından biridir. Partimiz, idarenin eylem ve işlemlerinde birliğin sağlanmasını, keyfîliğin ve farklı uygulamaların önlenmesini ve vatandaşın bilgi

edinme hakkının gereği gibi yerine getirilmesini gerekli görmektedir.

Öte yandan, merkezî idare ve yerel yönetimlerin hizmete ilişkin olarak alacakları kararlara, hizmet verenlerle birlikte hizmet görenlerin de katıldığı komisyonlar teşekkül ettirilerek, vatandaşın alınan kararların ve işlemlerin takibine ve performansın değerlendirilmesine katılımının sağlanması, her türlü devlet görevinin kişisel, siyasi ya da belirli bir grubun nüfuz yeri olmaktan çıkartılıp hizmet yeri olmasını sağlamak suretiyle kayırma ve yolsuzluğun önlenmesi zorunlu bulunmaktadır.

Bu çerçevede; demokratik, lâik, insan haklarına saygılı, sosyal hukuk devleti ilkeleri doğrultusunda; sosyal adaleti, toplumsal huzuru, hizmette eşitlik ile vatandaşı bilgilendirmeyi esas alan, değişim ve gelişimde millî ve evrensel değerleri bütünleştiren; vatandaşla kucaklaştıran açık ve katılımcı bir idarî yapı, kamu yönetimi ve hizmetlerine ilişkin anlayışımızın temelini oluşturmaktadır.

C. TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN TEMİNAT ALTINA ALINMASI

Başta yaşama hakkı olmak üzere, insanın dokunulamaz, devredilemez, vazgeçilemez temel hak ve özgürlüklerinin korunması ve geliştirilmesi devletin başta gelen görevlerinden biri olup, bu hak ve özgürlüklerin tanınması özgürlük, adalet ve barışın temelidir.

Her insanın insan olmasından kaynaklanan temel hak ve özgürlüklere sahip olduğuna inanıyoruz. Milli güvenliğe, Cumhuriyetin temel niteliklerine, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, kamu düzenine, genel ahlaka, genel sağlığa ve başkalarının temel haklarını kullanmasına tehdit oluşturmamak kaydıyla da bu hakların kullanımına kısıtlama getirilemeyeceğini savunuyoruz.

Kişi dokunulmazlığı

İnsanı yüce bir varlık olarak gören Partimiz; her türlü işkence ve eziyet ile insanlık dışı ve aşağılayıcı davranış ve uygulamalara şiddetle karşı olup, herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğuna, her bireyin kişi hürriyeti ve güvenliğinin sağlanması ve hayatının güvence altına alınması gerektiğine inanmaktadır.

Düşünce ve kanaat özgürlüğü

Partimiz; millî birlik ve bütünlüğü, kamu yararı ve genel ahlâkı zedelememek kaydıyla, herkesin düşünce ve kanaat, düşünceyi ifade etme ve inandığı gibi yaşama hürriyetine sahip olduğuna inanmaktadır.

Hak arama özgürlüğü ve kanun önünde eşitlik

Herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde adil yargılanma hakkına sahip olduğuna, hiçbir eylem ve işlem yargı denetimi dışında bırakılamayacağına inanmaktayız. Herkesin kanun önünde eşitliği ilkesi uyarınca, anayasa ve kanunlarımızdaki dokunulmazlıkların kaldırılması, herkesin hak arama özgürlüğüne sahip olması ve idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olması gerektiğini savunmaktayız.

Özel hayatın gizliliği ve dokunulmazlığı

Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamayacağına inanmaktayız. Özel hayata ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkını temel insan hakkı olarak görmekteyiz. Konut dokunulmazlığı esas olup, yasalarla belirlenen hallerde usulüne göre alınmış hâkim kararı olmadan kimsenin konutuna girilemeyeceğine inanmaktayız.

Partimiz, haberleşme ve iletişim hürriyetinin temel insan hakkı olduğunu, engellenemeyeceğini ve gizliliğine dokunulamayacağını kabul etmekte, bu hakların gereği gibi kullanılmasına ilişkin olarak uygulamadan kaynaklanan keyfiliklere ise şiddetle karşı bulunmaktadır.

Din ve vicdan özgürlüğü

Herkes, vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir. Toplum ve devlet hayatında, din ve vicdan özgürlüğünün

engellenmemesi, insanların inançları ve ibadetlerinden dolayı kınanmaması, tenkit edilmemesi, hor görülmemesi, hangi gerekçe ile olursa olsun din ve vicdan özgürlüğünün baskı altına alınmaması ve hukuk dışı yollarla sınırlandırılmaması din ve vicdan özgürlüğü anlayışımızın esasını oluşturur.

Eğitim ve öğrenim hakkı

Partimiz herkesin eğitim ve öğrenim hakkına sahip olduğuna ve bu hakkın her ne suretle olursa olsun engellenemeyeceğine, eğitim ve öğretimin devletin gözetim ve denetimi altında yapılması gerektiğine inanmaktadır. Eğitimin her kademesinde eğitim dilinin Türkçe olması, Türkçeden başka hiçbir dilin, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulmaması ve öğretilmemesi esastır.

Örgütlenme, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı

Cumhuriyetin temel ilkelerine, milli güvenliğe ve kamu düzenine aykırı olmamak şartıyla; örgütlenme, toplantı ve gösteri düzenleme hakkının özüne uygun olarak kullanılmasının esas olduğuna inanmaktayız.

Kadın ve çocuk hakları

Kadınlara karşı her türlü fiilî ve hukukî ayrımcılığa ve kadın istismarına karşıyız. Ailelerinden kaynaklananlar da dahil olmak üzere çocukların her türlü hak ihlaline ve istismarına karşı korunmasını gerekli görmekteyiz.

Basın hürriyeti ve basın ahlakı

Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Cumhuriyetin temel ilkelerine, millî güvenliğe ve kamu düzenine aykırı olmamak üzere basın, yayın ve diğer iletişim araçları üzerinde kısıtlama konulmaması, sansür edilmemesi ve hür olması gerektiğine inanmaktayız. Bununla birlikte düzeltme ve cevap hakkı, kişilerin haysiyet ve şerefine dokunulmaması ve gerçeğe aykırı yayınlar yapılmaması gibi hususları içeren basın ve yayın ahlakının gelişip kurumsallaşması, bu doğrultuda mesleki denetim ve kamuoyu denetiminin de sağlanmasını gerekli görmekteyiz.

D. TEMEL HEDEF VE GÖRÜŞLERİMİZ

1 - TEMEL HEDEFLER

Meşruiyetini milletten alan Partimiz, ülkemize ve ülkemizin insanlarına hizmet etmenin, bölgemizde ve dünyada barış, huzur ve kardeşliği hâkim kılmanın demokratik düzen içerisindeki temel yolunun siyaset kurumu olduğuna inanmaktadır. Bu hizmetin sağlanarak "Lider Ülke Türkiye" hedefinin gerçekleştirilmesi milletimizin teveccühüne mazhar olarak "Tek Başına İktidar" olmaktan geçmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisinin güçlü iktidarında;

- Hukukun üstünlüğünü ve adaleti her alanda hâkim kılmak,
- Demokratik standartları yükseltmek,
- Cumhuriyetin temel niteliklerini korumak,
- Türkiye Cumhuriyeti devletinin; ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü korumak, üniter milli devleti ilelebet baki kılmak,
- Her alanda toplumsal uzlaşmayı sağlayarak, toplumsal dayanışmayı güçlendirmek ve kardeşliği pekiştirmek,
- Temel insan hak ve hürriyetlerini teminat altına almak,
- Güçlünün değil haklının yanında olan adil bir sistem oluşturmak,

• Milletin değerlerini temsil eden, milletin hizmetinde, güçlü, adil, müşfik ve insani bir devlet anlayışını hâkim kılmak,

• Adaletli, ilkeli, dürüst, açıklığa dayalı bir yönetim anlayışı benimsemek ve bu anlayışa uygun kurum ve kuralları oluşturmak,

• Devlet tarafından sunulan hizmetlerin her vatandaş tarafından erişilebilirliğini ve çağdaş standartlarda olmasını temin etmek,

• Seviyeli, ilkeli, dürüst, ahlaki siyaset anlayışını hâkim kılmak,

• Ahlaki kirlilik ve yolsuzluklarla kararlı ve etkin mücadele suretiyle temiz siyaset, temiz yönetimi tesis etmek,

• Teknolojik gelişmeyi, verimliliği, istikrarlı büyümeyi ve istihdam sağlamayı esas alan güçlü bir "üretim ekonomisi" oluşturmak,

• Özel sektörün dinamizmini ve teşebbüs gücünü desteklemek,

• Ekonomik ve sosyal politikaları dar ve sabit gelirlileri gözetecek şekilde ahenk içinde uygulamak,

• Kazancın vergilendirilmesi ile üretimin devamının sağlanması dengesini gözetmek,

• Tarımda kendi kendine yetebilen hale gelmek, ileri teknolojiyi kullanan bir üretim yapısına geçmek, çiftçimizin gelir ve refah düzeyini artırmak,

• Küçük sanayici ve esnafı destekleyerek yatırım, üretim ve istihdamı artırmak,

• Bölgeler arası gelişmişlik farklarını en aza indirmek,

• Bilim ve teknolojide çağı yakalamış, kudretli, itibarlı ve önder bir toplum oluşturmak,

• Sosyal koruma programları geliştirerek yardıma muhtaç, yoksul ve kimsesiz vatandaşları aç ve açıkta bırakmamak,

• Adil bir gelir dağılımı sağlamak,

• Çalışanların çalışma şartlarını iyileştirmek ve adil bir ücret sistemine kavuşturmak,

• Bütün vatandaşlarının temel eğitim, sağlık ve sosyal güvencesini devlet eliyle sağlamak,

• İstihdam edilebilirliği yüksek, eğitimli, sağlıklı, vasıflı, yüksek ahlak ve seciye sahibi, Türk kültür ve değerlerini özümsemiş, evrensel düzeyde iddia sahibi bir gençlik yetiştirmek,

• Bilinçsiz ve kontrolsüz göç olgusunu durduracak, yerinde yaşamı teşvik edecek projeler geliştirmek,

• Her türlü terör ve anarşiye son vermek suretiyle huzur ve güven ortamını tesis etmek,

- Çevre şartlarını sürekli iyileştirerek yaşanabilir hale getirmek,

- Türkiye'nin jeostratejik konumunu dikkate alan, gelişmeleri ve sorunları gerçekçi, karşılıklı menfaate dayanan milli bir strateji çerçevesinde değerlendiren, Türkiye merkezli ve çok yönlü bir dış politika yürütmek,

- Türkiye'yi bölgesel ve küresel bir güç haline getirmek,

- Türk milletine hizmet yolunda temel hedeflerimizi oluşturmaktadır.

2 - TEMEL GÖRÜŞLER

Milliyetçi Hareket, demokratik siyasi kültür, uzlaşma ve sorumluluk ahlakını önde tutan bir siyaset ve yönetim anlayışının yerleşmesinin öncüsü olacaktır.

Türk milletinin tarihinden, kültüründen, geleneklerinden ve inanç dünyasından feyiz alarak şekil bulan milliyetçilik anlayışımız, gelenekten geleceğe uzanan çizgide Türk milletine ve insanlığa hizmeti varoluşunun yegâne unsuru olarak görmektedir.

Partimiz, **"yaşa ve yaşat"** ilkesini milliyetçilik anlayışımızın manevi temeli olarak kabul etmekte ve bu ilkenin gelenekten geleceğe uzanan çizgide sürekli geliştirilerek kurumsallaşmasına hayati önem atfetmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi, bu ilkeyi bütün insanlık ailesini kapsayacak şekilde yorumlamakta

ve bu çerçevede küreselleşme sürecinin insani bir boyut kazanmasını savunmaktadır.

Milliyetçi Hareket Partisi beşeri ilişkilerde sevgi, hoşgörü ve adaleti tesis etmeyi hedef alan bir ahlak anlayışını benimsemektedir. Bu anlayışın, bütün kurum ve kurallarıyla toplumun her kesiminde hakim kılınması için, her alanda yayılan yozlaşma eğiliminin önüne geçecek olan ahlaki ilke ve standartların hayata geçirilmesini savunmaktayız.

Toplumsal dayanışma ve uzlaşma kültürünün geliştirilmesi suretiyle barış, huzur ve refah içinde topyekûn kalkınmanın gerçekleştirilmesini öngörmekteyiz.

Milletimizin temel hassasiyetlerini temsil eden toplumsal merkezin ortak değerler ekseninde bütünleşmesini savunmaktayız.

Tarih, kültür ve inanç temelinde derinliği olmayan yapay farklılıkların ayrıştırıcılığı yerine, zengin ortak değerlerin bütünleştiriciliğini esas alan bir anlayışla, ekonomik ve sosyal birikimlerimizin ortak hedeflere seferber edilmesini milli birlik ve bütünlüğümüzün teminatı saymaktayız.

Hukukun üstünlüğünü, demokratik sistem içerisinde düzeni sağlayan bir kanunilikten öte, insanın yüce değerini ve temel haklarını tanımak, kabul etmek ve bunları güvence altına almak şeklinde değerlendirmekteyiz. Hiçbir kişi ya da kurumun hukukun üstünde olamayacağı gerçeğinden hareketle,

hukuku, Cumhuriyetin temel niteliklerinin de güvencesi olarak görmekteyiz.

Devlet idaresinde, milletin en iyi şekilde temsil edildiği rejim olan demokrasiyi; hukukun üstünlüğünün, insan hak ve özgürlüklerinin en geniş anlamda teminat altına alındığı bir sistem olarak benimsemekte ve demokrasinin kurumsallaşmasının hayati önemine inanmaktayız.

Siyaseti, milletin huzur ve refahının teminine yönelik politikaların geliştirilmesinin yolu olarak görmekte, bunun için, devlet hizmetlerinin, vatandaşların beklentilerine uygun nitelikte sunulmasını, kurum ve kurallarının bu anlayışa göre şekillenmesini öngörmekteyiz.

Sağlıklı bir demokrasinin ancak hoşgörü, dürüstlük, tutarlılık ve samimiyet gibi ahlâki değerlerle bezenmiş bir siyasi kültür zemini üzerinde yükselebileceğine inanmakta, ilkeli, seviyeli ve temiz siyaseti demokrasinin teminatı olarak görmekteyiz.

Toplumun demokrasiye ve devlete olan güven duygusunun zaafa uğramasına neden olan siyasetteki yozlaşmanın önüne geçilmesinin, milli, ahlaki ve toplumsal duyarlılığa sahip demokratik katılımla mümkün olabileceğini savunmaktayız.

Her insanın dokunulmaz, devredilmez ve vazgeçilmez temel hak ve özgürlükleri bulunduğuna; bu hakların kullanma yetki ve özgürlüğünün kutsallığına, bunları her türlü istismardan

korumanın, teminat altına almanın ve bunlara işlerlik kazandırmanın vazgeçilemezliğine inanmaktayız.

Gelir dağılımını adaletli bir biçimde gerçekleştirmeyi, toplumun millî duyarlılıklarını yaşatmayı, bencillik ve vurdumduymazlığa karşı feragat ve fedakârlık gibi güzel hasletleri yüceltmeyi hedef almakta ve dayanışma kültürünü geliştirerek toplumsal barışın pekiştirilmesine katkı sağlamayı öngörmekteyiz.

Vatandaşların inançlarını yok saymadan bir arada kardeşçe yaşamasını temin ettiği ölçüde bir değer ve anlam ifade eden laikliği, milli birlik ve bütünlük ile din ve vicdan özgürlüğünün güvencesi olarak görmekteyiz.

Devlette kalite ve sonuçlara yönelik bir yönetim kültürünün yerleştirilmesini, halka güveni esas alan ve halkın güvenini hedefleyen şeffaf, katılımcı, hesap verebilir, kollayıcı ve koordine edici bir anlayışın ve bunlara yönelik idari yöntemlerin hâkim kılınmasını hedeflemekteyiz.

Serbest teşebbüsün esas olduğu, üretimin teşvik edildiği, dar ve sabit gelirlilerin gözetildiği rekabetçi ve hakkaniyetli bir ekonomi politikasını savunmakta, Türk girişimcisinin dünya ekonomisinde söz sahibi olabilmesi için Türk firma ve markalarının küresel düzeyde rekabet gücü kazanmasına stratejik bir önem atfetmekteyiz.

Bilgi toplumu altyapısının hızla oluşturulmasını, bilgi ve teknoloji üretimi, kullanımı ve ihracını mümkün kılacak

politikaların uygulanmasını ve bu yönde toplumsal bilincin geliştirilmesini hedeflemekteyiz.

Dış politikada siyasi eşitlik zemininde; karşılıklılık esası ve milli çıkarların gözetilmesi doğrultusunda, etkin ve saygın devlet anlayışıyla, sosyal, ekonomik ve siyasi ilişkileri zenginleştirmeyi hedef alarak hareket edilmesini savunmaktayız.

Milliyetçi Hareket Partisi, her insanı mukaddes bir varlık ve emanet olarak kucaklamak ve onların gönlünü, sevgisini ve saygısını kazanmak suretiyle bir gönül seferberliği anlayışı içerisinde **"Lider Ülke Türkiye"** hedefine ulaşmak istemekte, bu anlayışı yurt ve dünya barışına katkı sağlayacak, vicdani bir sorumluluk olarak kabul etmekte, Türkiye'yi geleceğe taşıma ideali için belirlenecek ortak tavrın ve onu gerçekleştirme arzusunun tüm gönüllerde yer bulması ile hedefe daha hızla ulaşılabileceğine inanmaktadır.

E. MİLLİYETÇİLİK VE DEMOKRASİ

Demokrasi anlayışı

Hukukun üstünlüğünün, insan şeref ve haysiyetinin; fikir, teşebbüs, din ve vicdan özgürlüğünün teminatı olarak demokrasiyi sadece bir siyasî rejim değil, aynı zamanda bir hayat tarzı olarak gören Partimiz, sosyal ve siyasî ilişkilerde, demokrasinin bütün kurum ve kuralları ile işletilmesinin gereğine inanmaktadır.

Anayasamızın mümkün olabildiğince geniş bir uzlaşma ile, genel sınırlama hükümlerinden daha çok, genel koruma hükümlerine yer veren ve özgürlüğü esas alan bir nitelikte olması gerekli görülmektedir.

Kuvvetler ayrılığı ilkesi

Kuvvetler ayrılığı ilkesi, demokratik hukuk devletinin hayatiyet kaynağı ve yaşam sigortasıdır.

Devletin üç temel fonksiyonu olan yasama, yürütme ve yargının görev ve yetkilerinin en rasyonel şekilde dengelenmesi ve bunların uyumlu bir şekilde icra edilmesi hayati önem taşımaktadır.

Erkler arasında yetki aşımı ve çatışması ekseninde gelişen tartışmaların, herkesin Anayasadan kaynaklanan görev ve yetkileri ile sınırlı hareket etmesi suretiyle giderilebileceğine inanmaktayız.

Partimiz, sağlam teminatlara bağlanmış yargı bağımsızlığını ve Anayasa yargısının, demokratik rejim için hayati önemini her türlü tartışmanın üstünde görmekte, hiçbir organın kaynağını Anayasa'dan almayan bir yetkiyi kullanamayacağını savunmaktadır.

Millet ve millî irade

Parlamenter demokrasilerde egemenliğin yegâne sahibinin millet olduğuna, siyasi iktidarların meşruiyetinin milli iradeye dayandığına, milli iradenin tecelli ettiği yegâne merciin ise Türkiye Büyük Millet Meclisi olduğuna inanmaktayız.

Hangi düşünce ve gerekçeyle olursa olsun demokratik rejime ve parlamentonun anayasal yetkilerine dışarıdan her türlü müdahale gayri meşrudur ve kabul edilemez.

Türkiye Büyük Millet Meclisi devletin kuruluş ilkelerine, Türk milletinin ortak değerlerine, Türkiye'nin huzuruna ve kardeşliğine, Parlamento'nun itibarına ve yetkilerine ve siyasetin ahlakına sahip çıkmak zorundadır.

Siyaset anlayışı

Hukukla sorunlu, milletin ortak değerleriyle kavgalı, Cumhuriyetin temel değerleriyle çatışan gerginlikten beslenen, siyaset anlayışlarını reddediyoruz.

Siyasetin ahlaki bir temele dayandığı, demokratik olgunluk ve uzlaşı kültürünün egemen olacağı, aşırılıkların törpülendiği, Türkiye'nin milli ve manevi değerlerini ortak payda

olarak kabul eden bir siyaset anlayışının hâkim kılınması gerektiğine inanmaktayız.

Milliyetçi Hareket Partisi, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü hedef almaması, terör ve şiddeti siyasi amaç ve araç olarak görmemesi kaydıyla, her siyasi görüşün partileşerek bu görüşlerini Anayasal çerçevede kalarak, demokratik platformlarda açıklama, savunma ve yayma özgürlüğüne sahip olması gerektiğini temel ilkelerinden biri olarak görmektedir.

Siyasi partilerin sadece Türk milleti tarafından ve seçim sandığı yoluyla tasfiye edilebileceğine inanan Milliyetçi Hareket Partisi, terör ve şiddeti siyasi amaç ve araç olarak gören ve destekleyen partiler dışında siyasi partilerin kapatılmasına karşı olup parti kapatma yerine bireysel sorumluluk esasını öngörmektedir.

Milletvekili dokunulmazlığının, kamu vicdanının kabul edeceği makul esaslara bağlanması ve Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisindeki yasama ve denetleme faaliyetlerinin dışında kalan hususlardaki dokunulmazlıkların kaldırılması gerektiğine inanmaktayız.

Siyaset kurumunun faaliyetlerinin ahlaki temellerini oluşturacak, siyasi partilerin ve yönetim kadrolarının her kademedeki faaliyetlerini etik esaslara bağlayacak siyasi ahlaka ilişkin düzenleme yapılmasının gerekliliğini savunmaktayız.

Seçim sistemlerinde, temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkeleri arasında denge sağlamak esas olup, seçim kanunlarının bu ilkelerin ikisini birden dikkate alacak şekilde yapılmasını gerekli görmekteyiz.

Parlamento'nun itibarının korunması, kamu vicdanını rahatsız eden konularda Meclis'in ahlaki bir duruş sergilemesine bağlıdır. En büyük teminatı siyaset kurumunun fazileti ve ahlakı olan demokratik rejimin geleceğinin de buna bağlı olduğuna inanıyoruz.

İyi yönetim

Kamu hizmetlerinin açıklık, katılımcılık ve hesap verebilirlik ilkeleri çerçevesinde vatandaşa en yakından, hızlı ve etkili sunumu esastır.

İnsan hakları ve hukukun üstünlüğüne uygun olarak bilgi edinme, yasal yollara başvurma, kusurlu hizmet karşısında vatandaşların hak arama yollarını göstermeyi vatandaşa yakın yönetim anlayışının gereği saymaktayız.

Hesap verme anlayışı çerçevesinde idarenin, yapamadıklarına ilişkin olarak kamuoyunu bilgilendirmesi, vatandaşın devlete güveninin tesisi açısından önemli görmekteyiz. Kamuoyunun, alınan kararlar ve uygulamalar hakkında bilgilendirilmesi yoluyla güven ortamının oluşmasının temin edilebileceğine inanmaktayız.

Etik kuralların hâkim kılınması

Türkiye'de her alanda yaygın bir hale gelen, toplum hayatı ve ahlaki değerlerlerle birlikte demokratik rejimi de tahrip eden yolsuzlukların önüne geçilmesinin, demokrasinin sağlıklı işlemesi açısından hayati öneme sahip olduğuna inanmaktayız.

Demokratik sistemin varlığını tehdit eden ve devlet kurumlarına olan güveni sarsan ahlaki kirlilik ve yolsuzluklarla kararlı ve etkili mücadele edilmesi **"temiz siyaset - temiz yönetim"** anlayışımızın gereğidir. Milliyetçi Hareket Partisi, yolsuzlukla mücadeleyi siyaset anlayışının temel unsuru olarak görmektedir.

Sivil toplum ve katılımcılık

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, ülkemizde sağlıklı işleyen bir sivil toplum yapısının güçlendirilmesi için, vatandaşların birey olmanın sorumluluğunu taşıyarak içinde yer alacağı sivil oluşumların kamu hizmetlerinin denetimine iştirakini öngörmekteyiz.

Sivil toplum kuruluşlarının, ülkenin hukuk düzenine, değerlerine, geleneklerine, üniter yapısına ve kamu düzenine uygun faaliyet yürütmeleri kaydıyla toplum hayatında etkin bir rol üstlenmeleri sağlanacaktır.

Vakıfların ve sivil toplum kuruluşlarının gelişmesi ve toplum hayatında öne çıkması sağlanarak, toplumsal ihtiyaçların daha iyi karşılanması, kamuoyu denetiminin etkinleştirilmesi ve kamuya destek olunması temin edilmiş olacaktır.

Hür ve bağımsız medya

Basın, yayın ve diğer iletişim araçları üzerinde kısıtlama ve sansürün olmadığı, bununla birlikte mesleki denetim ve kamuoyu denetiminin sağlanarak basın ve yayın ahlakının gelişip kurumsallaştığı, sağlıklı işleyen hür ve bağımsız bir medya yapılanmasını demokrasinin teminatı olarak görmekteyiz.

F. TOPLUMSAL DAYANIŞMA VE UZLAŞMA KÜLTÜRÜNÜN GELİŞTİRİLMESİ

1 - TOPLUMSAL DAYANIŞMA VE UZLAŞMANIN ÖNEMİ

Ülkemizin küresel rekabette ayakta kalabilmesi için bütün toplumu ve her alanı kapsayan bir zihniyet dönüşümünü gerçekleştirmesi gerekmektedir.

Türkiye'nin 21'inci yüzyılda lider ülke olma arzusunu gerçekleştirmesi, bütün sosyal kesimlerin tarih, din, kültür ve benzeri ortak değerler ekseninde müşterek bir anlayış ve dayanışma içinde bulunmalarına, geleceğe birlikte yürüme azim ve kararlılığına sahip olmalarına ve devletin kurumları arasında bu yönde uyum ve anlayış birliğinin bulunmasına bağlıdır.

Geleceğin birlikte inşası için; yönetim katmanları, toplumsal kesimler, siyasî aktörler ve vatandaşlar arasında ekonomik, sosyal, siyasî alanlarda diyalog ve birliktelik zemininin oluşumuna ihtiyaç vardır. Bahse konu kesimler arasında bu tür bir uzlaşma kültürü tesis edilemediği müddetçe, ülkemizin çağın meydan okumasına sağlıklı bir cevap vermesi mümkün değildir.

Temel millî ve insanî değerler ile millî ülküler ve hedefler konusunda sağlanacak bir toplumsal uzlaşma, Türkiye'nin hayatî meselelerde görüş birliği içinde olmasını mümkün kılacak

ve geleceğe dönük plân ve programların işbirliği içinde uygulamaya konulmasını kolaylaştıracaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi, en geniş boyutta sağlanacak toplumsal uzlaşma ve mutabakat ile Türkiye'nin büyük hedeflere yönelmesini, bütün imkân, kaynak ve kabiliyetlerini lider ülke Türkiye hedefi doğrultusunda harekete geçirmesini öngörmektedir.

2 - SOSYAL UZLAŞMA

Milliyetçi Hareket Partisi; Cumhuriyetin temel nitelikleri, Türk millî kimliği, demokratik rejim ve temel insan hakları gibi değerleri vaz geçilmez olarak kabul eder ve bunların uzlaşma arayışı içinde tartışılmasını reddeder.

Yerel ve yöresel farklılıkların Türk kültürünün zenginliği içinde ve onun tamamlayıcı renkleri olarak görüldüğü bir anlayış üzerinde sağlanacak genel bir uzlaşmanın, toplumsal barış ve huzur için önemli katkı sağlayacağına şüphe yoktur.

Cumhuriyet ve demokrasinin birbirini tamamlayan iki kavram olduğu, bunları birbirine zıtmış gibi gösteren anlayışların her iki kavramı zedelediği görüşünü taşıyan Partimiz, cumhuriyetimizin geliştirilerek yaşatılması ve demokratik yapı ve kültürümüzün zenginleştirilmesini zarurî görmektedir.

3 - SİYASİ UZLAŞMA

Uzlaşma kültürünün gelişmesi ve geniş toplumsal destek bulması için siyasi alanda da uzlaşmanın tesis edilmesi gerekli görülmektedir.

Ülke menfaatine olduğu tartışmasız olan konularda, siyasî partilerin işbirliği yaparak ve iktidar muhalefet ayrımı gözetmeden millet yararına icraat yapması, siyasî uzlaşmanın gereğidir.

Partimiz, siyasi uzlaşma arayışlarında **"önce ülkem ve milletim, sonra partim"** anlayışının hâkim olması gerektiğine inanmaktadır.

4 - EKONOMİK UZLAŞMA

Türkiye'de, ekonomik sorunların çözüme kavuşturulması için toplumsal uzlaşma vasatının oluşturulması zorunludur.

Ekonomiyle ilgili olan her konuda, sivil toplum kuruluşları ve meslek örgütleri aracılığıyla halkın ve çeşitli sosyal kesimlerin görüşlerinin alınması, sorunlara mevcut şartlar içinde akılcı çözümler bulunmasına yardımcı olacaktır. Ancak böyle bir katılım ve diyalog ortamı içinde bütün sosyal kesimlerin memnuniyeti ve uygulanacak programlara rızası temin edilebilir.

Ekonomik sorunların aşılmasında çeşitli toplumsal kesimler, siyasî aktörler, yönetim katmanları ve halk arasında güven sorunlarının aşılması, tereddütlerin giderilmesi ve şüphelerin karşılıklı güvene dönüştürülmesi, nimetin ve külfetin hakkaniyet ölçüleri çerçevesinde bölüşülmesi, hiçbir kesimin tahammül gücünü aşacak yük altına sokulmaması, üretime katılanların katkıları ölçüsünde adil pay almalarının sağlanması **"ekonomik uzlaşma"** kültürünün esasını teşkil eder.

Devletin ayakta kalabilmesi için kazancın vergilendirilmesi ne kadar gerekli ise üretimin devamlılığının sağlanması da o denli önemlidir. Bu nedenle verginin tabana yayılması, üretim üzerindeki vergi ve benzeri yüklerin hafifletilmesi, vergilendirilmemiş gelirlerin ortaya çıkartılarak vergilendirilmesi ekonomik uzlaşmada devletin sorumluluğudur. Emeğin alın terinin karşılığının, gecikmeden mutlaka verilmesi, çiftçinin mahsulünün değerini bulması, rızkını ticarette arayan esnaf kesiminin önündeki engellerin kaldırılması ekonomik uzlaşmanın vaz geçilmez unsurlarıdır.

5 - UZLAŞMANIN DİNAMİKLERI OLARAK MİLLİYETÇİLİK VE DEMOKRASİ

Partimiz; Türk milletinin barış, huzur ve kardeşlik içinde yeni atılım ve hedeflere hazırlanmasında, milliyetçilik ve demokrasiyi, siyasî ve kültürel çerçevenin iki anahtar kavramı olarak kabul etmektedir.

Bir toplumun dayanışma, ilerleme, çağın değerlerini yakalama gibi hedeflerini pekiştirecek en önemli unsurun milliyetçilik olduğuna şüphe yoktur. Toplumun bütün fertlerinin mutluluk ve huzurunu esas alan, bir toplumsal birim olarak milleti yüceltme ve ileri götürme ülküsüne dayanan milliyetçilik düşüncesi, toplumsal uzlaşmanın nesnesi olduğunda, heyecan ve idealizm boyutuyla millî atılım hamlesini de besleyecek ve kuvvetlendirecektir.

İnsanoğlunun keşfettiği en iyi yönetim biçimi olarak temayüz eden demokrasi ise, toplum içindeki farklı düşüncelerin,

kardeşlik yaklaşımı ve birbirine saygıyı esas alan bir anlayış içerisinde yaşamasının vazgeçilmez şartıdır. Bütün toplumsal kesimlerin demokrasiyi sadece siyasî boyutuyla değil, kültürel ve sosyal boyutuyla anlayarak özümsemesi de bu açıdan son derece önemlidir.

Bu sebeple Milliyetçi Hareket Partisi, toplumsal dayanışma ve uzlaşma kültürünün geliştirilmesine büyük önem vermektedir.

G. POLİTİKALARIMIZ

1 - ADALET

Haklıyı koruyan adalet sistemi

Adaleti, temel hak ve özgürlüklerin güvencesi ve devletin temeli olarak görüyoruz. Bu nedenle yargı, insanların tereddütsüz güvenebileceği, adalet duygusunun zihinlerde ve kalplerde yer ettiği bir yapıyı ifade etmelidir. Hâkim ve savcıların liyakat ve vicdan sahibi olması ile "kanaat adaletinin" tesisi, yargıya olan güvenin teminatı olacaktır.

Vatandaşların hukukun üstünlüğü ve hak arama özgürlüğünün bütün kurum ve kurallarıyla uygulandığına güvendiği ve inandığı bir adalet anlayışı esas olmalıdır.

İnsanlarımızın adaletli ve hakkaniyetli bir sosyal düzen içerisinde yaşatılması, hukukun üstünlüğü prensibinin hâkim kılınması, temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması, çeşitli güç unsurlarının hukuk devleti kurallarına göre sınırlandırılması suretiyle güçlünün değil haklının korunması, toplumsal ahengin ve huzurun tesis edilmesi devletin temel görevlerindendir.

Adalet politikası

Suçun oluşmasının önlenmesine ilişkin tedbirlerin alınması, suçun işlenmesinden sonra olaya ait delil ve bilgilerin sağlıklı bir şekilde mahkemelere intikali, mahkemelerin

bağımsız, hızlı ve doğru karar vermesine ilişkin düzenlemelerin yapılması ile bu süreci etkin kılacak bilgi teknolojilerinin kullanılması ve iyi yetişmiş hâkim ve savcıların istihdamı adalet politikamızın esasını oluşturmaktadır.

Yargı hizmetlerinde etkinlik sağlanması

"Geciken adaletin adalet olmadığı" ilkesinden hareketle adil ve hızlı yargılamanın sağlanması gerektiğine inanmaktayız. İnsan haklarına dayalı ve hukuka uygun olarak kamu düzeninin korunması ve vatandaşların adalete olan güveninin sağlanmasında adalet hizmetlerinin etkinleştirilmesinin yanı sıra, devlet erk ve işlevlerinde yargıya yük getiren, verimliliği ve etkinliği azaltan unsurların ortadan kaldırılmasını gerekli görmekteyiz.

Yargı bağımsızlığı

Yargı bağımsızlığının, hiçbir organ, makam, merci, kişi ve baskı gurubuna ayrıcalık tanınmayacak bir biçimde uygulanması ve hiçbir kimse ya da organın yargı denetimi dışında bırakılmaması, adaletin gerçek anlamda tesisi için gerekli bulunmaktadır. Hiçbir organ, makam, mercii veya kişinin yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat verememesi, tavsiye ve telkinde bulunamaması esastır.

Adlî yardım uygulamasında etkinlik

Hak arama özgürlüğünün tam olarak kullanılmasının sağlanması amacıyla, adlî yardım uygulamasının etkinleştirilmesini öngörmekteyiz.

Suç ve ceza arasında denge

Cezalar arasındaki dengesizliklerin giderilerek suç ve ceza arasında adil bir denge kurulmasını gerekli görüyoruz.

Kesin hüküm olmadan suçlu gösterilmenin önlenmesi

Suçlu olduğuna dair kesin hüküm bulunmayan kişilerin beyan, yayın ve diğer yollarla suçlu gösterilmesinin önlenmesinin gerekliğine inanıyoruz.

Suçlunun topluma kazandırılarak yeniden suç işlemesinin önlenmesi

Suçu ortaya çıkaran nedenlerin ve suç işleme eğiliminin ortadan kaldırılması, caydırıcı hukuki tedbirlerin uygulanması ve suçlunun topluma kazandırılarak yeniden suç işlemesinin önlenmesi güvenli ve huzurlu toplum anlayışımızın gereğidir.

2 - YOLSUZLUKLA MÜCADELE VE ETKİN DENETİM

Yolsuzlukla mücadele millî siyaset konumuzdur

Devlet idaresini, milletimizin bir emaneti olarak gören Milliyetçi Hareket Partisi, yolsuzluklara, rüşvete, yağmacılığa ve kayırmacılığa meydan vermemeyi vazife olarak görmekte, toplum hayatını, demokratik rejimi ve ahlaki değerleri tahrip

eden yolsuzluklarla mücadeleyi, milli siyaset anlayışının temel unsuru olarak kabul etmektedir.

Temiz siyaset - temiz yönetim

Toplumsal barışı ve demokratik sistemin varlığını tehdit eden, devlet kurumlarına olan güveni sarsan ve toplumsal tahribata neden olan ahlaki kirlilik ve yolsuzluklarla kararlı ve etkin mücadele suretiyle **"temiz siyaset-temiz yönetim"**in süratle tesisini gerekli görmekteyiz.

Türk siyasi ve bürokratik hayatına ilkeli, seviyeli ve temiz bir yönetim anlayışını yerleştirmeyi öngörüyoruz.

Dürüstlük kültürü

Dürüstlüğü teşvik eden ahlaki ve idari davranış kuralları oluşturulacak, eğitimin her kademesinde, insanımıza dürüstlük ve sorumluluk gibi erdemlerin kazandırılmasına önem verilecektir. Medya ve sivil toplum kuruluşlarının da desteğinden yararlanılacak, dürüstlük kültürünün bir hayat tarzı olarak benimsenmesi esas olacaktır.

Bağımsız ve etkin denetim, kurumsal yapılanma

Denetim bulgularının, sonuç ve önerilerinin örtbas edilmesini önlemek amacıyla, uygun teminatlar verilmek suretiyle denetim birimlerinin faaliyetlerini bağımsızlık ilkesi çerçevesinde yürütmesi sağlanacaktır.

Yolsuzluklarla mücadelede etkin ve kalıcı politikalar üretmek, ilgili kuruluşlar arasında eşgüdüm sağlamak ve

yolsuzlukları önlemek üzere, kurumsal bir yapının oluşturulmasını ve etkin bir denetim sisteminin tesis edilmesini öngörmekteyiz.

Yolsuzlukların hesabının sorulması

Yolsuzluk yoluyla elde edildiği hukuki olarak tespit edilen her türlü kazanca el konulması ve suçluların bu kazançtan mahrum bırakılması amacıyla, yolsuzluktan suçlu görülen kişilerin servetlerinin nerede olursa olsun ve kimin adına kayıtlı olursa olsun, zaman aşımı gözetilmeksizin el konulmasına imkân sağlayacak hukuki düzenlemeler yapılacaktır.

Siyaset, bürokrasi, sivil toplum ve medya tarafından işbirliği içinde yapılan ve karşılıklı koruma ve kollama anlayışıyla örtbas edilen her türlü yolsuzluk ortaya çıkartılarak ilgililerin bağımsız Türk adaleti önünde hesap vermesi sağlanacaktır.

Etik kurallar

Her alandaki yozlaşmanın önlenebilmesini teminen, kamu yönetimini, sivil toplum, medya ve özel teşebbüsü kapsayacak temel ahlaki düzenlemeler yapılacaktır.

Başbakan ve bakanlar hakkındaki yolsuzluk iddialarının Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca adli soruşturmasının da yapılmasına imkân sağlanacaktır.

Milletvekillerinin yasama görevi sırasında ve sonunda yapamayacakları görevlerin kapsamı belirlenecek ve bu çerçevede iş takibi ve menfaat sağlanmasının önlenmesi için etkili

yaptırımlar getirilecektir. Üst düzey kamu yöneticileri için de benzer düzenlemeler yapılacaktır.

Rüşvet ve yolsuzluğa zemin hazırlayan gereksiz bürokratik formaliteler ortadan kaldırılacaktır. Kamu yönetiminde şeffaflık ve hesap verme sorumluluğu etkili kılınacaktır.

3 - KAMU YÖNETİMİ

Temel amaç

Partimiz, demokratik hukuk devleti ilkeleri çerçevesinde hakkaniyeti, verimliliği ve yeni gelişmeleri birlikte gözeten bir yönetim yapısının ve işleyişinin oluşturulmasını, yönetimde ihtiyaçlara göre esnek ve hızlı bir yapı ile kaliteli hizmet sunumu anlayışının ve buna ilişkin etkin yöntemlerin yerleştirilmesini kamu yönetiminin temel amacı olarak değerlendirmektedir.

Vatandaş memnuniyeti

Kamu yönetiminin; bütün kurum ve kurallarıyla milletin ortak taleplerini yerine getirmeye ve vatandaş memnuniyetini tesis etmeye yönelik olarak açıklık, katılımcılık ve hesap verebilirlik anlayışıyla yapılandırılması esastır.

Performans esaslı yönetim

Kamu yönetiminde, yönetim ilke ve uygulamaları ile teşkilâtlanma, insan kaynakları, personel sistemleri ve halkla

ilişkileri içine alan performans esaslı bir yönetim kültürü oluşturulmasını gerekli görmekteyiz.

Yönetim anlayışı ve katılımcılık

Kamu sektörünün doğrudan hizmet sunumundaki rolü azaltılarak düzenleme ve denetleme görevini daha iyi şekilde yürütmesinin sağlanması, politikaların etkin olup olmadığının değerlendirilerek alternatif politikalar üretilmesi suretiyle idarenin geliştirilmesi, vatandaşın; kendisi ile ilgili karar süreçlerine iştiraki, hizmetin nasıl yürüdüğü, sorumluları ve kalitesi konusunda bilgi edinme hakkının etkin kullanımının temin edilmesini yönetim anlayışımızın gereği olarak görmekteyiz.

Teşkilâtlanma, personel rejimi, ücret adaleti

Kamu yönetiminde politika belirleme kapasitesinin geliştirilmesi ve kamu politikalarının birbiriyle uyumunun sağlanması esas olacaktır.

Kurumların, kendi kendisini sürekli ve sistemli bir şekilde geliştirebilecek dinamik bir yapı ve işleyişe kavuşturulması, personel rejiminin liyakatı esas alan ve performansı değerlendiren bir çerçevede ele alınması, ücret adaletini sağlayarak görev, yetki ve sorumluluklarla birlikte başarının ödüllendirilmesi, "eşit değerde işe eşit ücreti" sağlayacak adil bir ücret rejiminin tesis edilmesi, ülkenin her yerinde hizmet ihtiyacı ile mütenasip nicelik ve nitelikte personel istihdamının sağlanmasını gerekli görmekteyiz.

Uluslararası normlarda sendikalaşma

Çalışanların uluslararası normlara uygun şekilde sendikal haklara sahip olmasını savunmaktayız.

Nüfuz ve güç kullanımının önlenmesi

Makamların nüfuz ve güç yeri olmaktan çıkarılarak hizmet yeri olmalarının sağlanması, yolsuzluk ve adam kayırmanın önlenmesi, kamu görevlilerinin yaptıklarının yanında ihmallerinden de sorumlu tutulmalarının temini esas olacaktır.

Yerel yönetimlerin hizmet kapasitesinin artırılması

Bazı kamu hizmetlerinin; erişimini kolaylaştırmak, kalitesini ve etkinliğini artırmak suretiyle yerel düzeyde vatandaşa arzını sağlayacak bir anlayışla sunumu esas olacaktır. Bu amaçla yerel yönetimlerin hizmet kapasitesi artırılacaktır.

Kamu hizmetlerinin sivil oluşumlarca denetlenmesi

Kamu yönetiminde ve yargıda açıklık politikası ile vatandaşların birey olmanın sorumluluğunu taşıyacağı sivil oluşumların kamu hizmetlerinin denetimine iştirakini öngörmekteyiz.

4 - SİYASÎ YOZLAŞMANIN VE AHLÂKÎ EROZYONUN ÖNLENMESİ

Yozlaşmanın önlenmesi

Siyasi yozlaşmanın, kültürel ve ahlaki erozyonun önlenebilmesi için öncelikle milli ve manevi değerler ile evrensel de-

ğerler, vatandaşlık bilinci, temel ahlaki normlar, toplumsal kalite anlayışı, feragat ve fedakârlık duygusu, dayanışma kültürü gibi toplumsal duyarlıkların güçlendirilmesinin gerektiğine inanmaktayız.

Bu amaçla her türlü örgün ve yaygın eğitim araç ve yöntemleri kullanılarak, toplumun her kesimine milli bir şuur kazandırılması sağlanacaktır. Bu çerçevede öncelikle eğitim müfredat programlarında; temel hak ve özgürlükler, yasalar karşısındaki sorumluluklar, hak arama bilinci, topluma zarar vermeyecek hâl ve hareketler, kamu malına en az kendi malı kadar önem vermenin erdemi, insani ilişkiler gibi hususların yer alması öngörülmektedir.

Caydırıcı müeyyideler

Yolsuzluk yapan kamu görevlilerine, tüketiciyi aldatanlara ve vergisini vermeyenlere ağır cezalar getirilmesinin yanı sıra, bunların kamuoyuna duyurulması yoluyla da caydırıcılık sağlanacaktır.

Siyasi ahlâk

Siyasi partilerin, TBMM üyelerinin ve üst siyasi yönetim kadrolarının faaliyet ve çalışmalarının tüm yönlerinin etik esaslara bağlanması esas olacaktır. Bu çerçevede, milletvekilleri, belediye başkanları, siyasî partilerin merkez yönetimlerinde, il ve ilçe teşkilâtında görevli başkan ve yönetim kurulu

üyelerinin ve üst düzey kamu görevlilerinin, görev öncesi ve görev sonrası mal bildirimlerinin kamuoyuna açıklanmasını sağlayacak düzenlemeleri gerekli görmekteyiz.

Siyasetin finansmanı ve harcamaların denetimi

Siyasî partilerin ve siyasetçilerin gelir kaynaklarının ve seçim harcamalarının denetim altına alınarak kamuoyunun bilgisine sunulması sağlanacaktır.

Dokunulmazlıkların kaldırılması ve yüce divan

Milletvekili dokunulmazlıklarının parlamento faaliyetleri ile sınırlandırılması sağlanacak, milletvekillerinin yapamayacakları işlerin parlamento faaliyetlerinde etkinlik sağlanması ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin saygınlığı çerçevesinde değerlendirilmesi benimsenecek, yüce divan yetkisinin ve görevinin, yargılanmanın adil, bağımsız ve ihtisas sahibi mahkeme tarafından yapılması anlayışı içinde tanzimi esas olacaktır.

Kamu görevlilerinin yargılanması

Kamu görevlilerinin yargılanmaları sürecini sekteye uğratan düzenlemelerin kaldırılması ve etkin bir yargılama sürecinin tesisini gerekli görmekteyiz.

Kamu gücünün kötüye kullanılması

Vatandaşla ilişkilerde, kamu görevlilerinin baskı, cebir, şiddet ve benzeri yöntemlere başvurması ve kamu gücünü kötüye kullanması engellenecektir.

İlkeli, seviyeli ve temiz bir yönetim anlayışı

Milliyetçi Hareket Partisi, Türk siyasî ve bürokratik hayatına ilkeli, seviyeli, dürüst ve temiz bir yönetim anlayışının yerleştirilmesine özel önem ve değer atfetmektedir.

5- EKONOMİK HEDEF VE POLİTİKALAR

a) Ekonomi politikamızın esasları

İstikrarlı ve istihdam dostu büyüme

Piyasa ekonomisi kurallarının işletilerek tekelci oluşumların ve haksız rekabetin önlenmesi, kamunun ekonomideki rolünün yol gösterici, düzenleyici ve denetleyici faaliyetler ile sınırlandırılarak; özel sektör dinamizminin ve teşebbüs gücünün desteklendiği istikrarlı, çevreye duyarlı ve istihdam dostu bir büyümenin gerçekleştirilmesi, partimizin ekonomi politikasının esasını oluşturmaktadır.

Sosyal adalet ve gelir dağılımı

İstikrarlı ekonomik büyümenin sağlanması ve güçlü bir üretim ekonomisinin tesisi suretiyle; üreten, istihdam yaratan ve üretilen değerden bu süreçte yer alan her kesimin katkısı ölçüsünde adil pay almasını sağlayan bir sosyal refah düzeni oluşturmak temel amaçlarımızdandır.

Küresel rekabet gücüne sahip üretim ekonomisi

Dışa açık ve rekabetçi bir yapı içerisinde dünya ekonomisi ile bütünleşilerek, bölgesel ve küresel gelişmelerin önde gelen

belirleyicileri arasında yer alınmasını; bilgi çağının gereği olarak bilgi üretiminin desteklenmesi, bilgiye hızlı ve kolay ulaşımın sağlanması suretiyle bilginin en etkin tarzda kullanımının gerçekleştirilmesini; kolay ve spekülâtif kazanç sağlayan ranta dayalı bir tüketim ekonomisi yerine, teknolojik gelişmeyi, yenilikçiliği, verimliliği ve istihdamı esas alan bir üretim ekonomisinin oluşturulmasını gerekli görmekteyiz.

Para politikası ve fiyat istikrarı

Sürdürülebilir bir büyümenin gerçekleştirilebilmesi için fiyat istikrarının sağlanması ve sürdürülmesini gerekli görmekteyiz. Bu amaçla borç stokunu ve cari açığı ekonomide kırılganlığa yol açmayacak düzeylere çekecek para ve kur politikası izlemeyi öngörüyoruz. Kurların piyasa şartlarına göre belirlendiği serbest döviz kuru politikasını esas kabul etmekle birlikte, kısa dönemde kurlarda aşırı dalgalanma ve spekülatif hareketlerin önlenmesi gerektiğine inanıyoruz.

Milli Ekonomi Programı

Milliyetçi Hareket Partisi rekabet gücü yüksek üretim ekonomisini tesis etmek ve toplumun refah düzeyini artırarak sosyal dokuyu güçlendirmek amacıyla; ülkemizin kendi imkân ve şartları ile doğal ve beşeri kaynaklarını dikkate alan bağımsız ve milli bir "Ekonomi Programı" uygulamaya koyacaktır.

Uygulayacağımız Ekonomi Programının temel amaçları şunlardır:

- İstihdam dostu, sürdürülebilir bir büyüme ortamını tesis etmek,

- İşsizlik ve yoksulluğu azaltmak ve gelir dağılımını daha adil hale getirmek,

- Rekabetçi bir kur politikası uygulamak, üretim ve ihracatın ithalata bağımlılığını azaltarak rekabet gücü yüksek bir üretim ekonomisi tesis etmek,

- Ekonominin dış kaynak bağımlılığını azaltarak şoklara dayanıklı hale getirmek ve kırılganlığı azaltmak,

- Kamu ve özel sektör borç stokunu sürdürülebilir bir seviyeye indirmektir.

Programın temel amaçları çerçevesinde;

- Rekabetçi piyasa ekonomisi geliştirilecek ve hukuki alt yapısı güçlendirilecektir.

- Katma değeri yüksek ve yenilikçi bir üretim ekonomisi tesis edilecektir.

- Bilgi ve iletişim teknolojileri yaygınlaştırılacaktır.

- Üretim ve istihdam sağlanması teşvik edilecek, iş ve yatırım ortamı iyileştirilecektir.

- Mali sistem ve sermaye piyasaları güçlendirilecek ve küçük yatırımcı korunacaktır.

- Kamu mali yönetimi ve mali kontrol sistemi etkin hale getirilecektir.

- İhracat artırılacak ve kaliteli ürünlerle uluslararası piyasalarda kalıcılık sağlanacaktır.

- Kayıt dışı ekonomi ile etkin mücadele yapılacaktır.

- Tarım sektörü modernize edilerek verimlilik artırılacak ve tarımsal ürünler işlenerek katma değeri yükseltilecektir.

- KOBİ'lerin finansman imkânları artırılarak uluslararası alanda rekabet edebilecek bir yapıya kavuşturulacaktır.

- Yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları geliştirilerek, enerjide dışa bağımlılık azaltılacaktır.

- Ulaştırma altyapısı geliştirilerek, yaygın, hızlı, güvenli ve ucuz bir ulaştırma sistemi tesis edilecektir.

- Ekonomiyle ilgili kurum ve kuruluşlar eşgüdüm içinde çalıştırılarak etkin bir ekonomi yönetimi sağlanacaktır.

b) Kamu maliyesi

Bütçe politikası

Maliye politikasının temel amacı; kamu açıklarının kalıcı bir biçimde azaltılmasını sağlayarak kamu borç stokunu sürdürülebilir bir seviyeye çekmektir.

Bu amaca yönelik olarak; gelirler politikası verimlilikle ilişkili ve ileriye dönük olarak uygulanacak, harcamalarda israf ve verimsizliğin önüne geçilecek, verginin tabana yayılması suretiyle vergi gelirleri artırılacaktır.

Türk kamu mali yönetiminde mali ve idari etkinlik sağlanması amacıyla; plan–program-bütçe ilişkisi güçlendirilecek, mali riskler önceden hesaba katılacak, sistem daha saydam ve hesap verebilir hale getirilecektir. Bütçe sürecinde performans bilgisinin kullanımı için iyi işleyen bir performans bilgi sistemi oluşturulacaktır.

Kamu harcamalarında etkinlik sağlanarak israf ve usulsüzlüğün önüne geçilecek, daha az kaynakla daha fazla kamu hizmeti üretilecektir. Böylece, kamu harcamaları üzerindeki baskı azaltılarak kamu açıkları asgariye indirilecektir. Kamu harcamalarının denetiminde fayda maliyet analizini de kapsayan ve verimlilik ölçen yöntemler uygulamaya konulacaktır.

Kaynakların etkin dağılımı ve kullanımını sağlamak amacıyla; bütçe hazırlama sürecinde yetki ve sorumluluklar net bir şekilde tespit edilerek parlâmentonun etkinliği artırılacak, malî raporlama ve hesap verme sorumluluğunun geliştirilmesiyle birlikte malî saydamlık sağlanacaktır.

Kamu gelirleri politikası

Kamunun elde ettiği gelirlerin harcamaları karşılaması esastır. Kamu gelirlerinin tahakkukunda; kamu harcamalarının sağlam kaynaklardan karşılanması, yatırım, üretim ve ticaretin teşvik edilmesi gibi ekonomik politikaların yanı sıra, sosyal adaletin sağlanması, bölgesel gelişmişlik farklarının en aza indirilmesi, istihdamın artırılması gibi sosyal politikalar göz önünde bulundurulacaktır. Kaynak dağılımında adalet ve etkinlik, hizmet üretiminde verimlilik sağlanacaktır.

Adaletli ve etkin bir vergi sistemi

Herkesin malî gücüne göre vergi ödediği adaletli bir vergi sistemi tesis edilmesi esas olacaktır. Vergiye ilişkin düzenlemelerde, kamu finansmanıyla ilgili önceliklerin yanı sıra verginin üretim ve istihdam üzerindeki etkileri ile sosyal yönü birlikte değerlendirilecektir.

Vergi sistemi, ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel yapısını dikkate alan dinamik bir yapıya kavuşturulacaktır. Bu çerçevede yatırım yapanlara, istihdam, üretim ve ihracat artışı sağlayanlara yönelik vergi indirim ve kolaylıklarını içeren bir program uygulamaya konulacaktır.

Gelir vergisinin kişiselliği ve mali güce göre vergilendirme ilkeleri dikkate alınarak üniter vergilemeye ağırlık verilecektir.

Vergi oranlarında yapılacak indirimle, ekonomide canlılık sağlanacak ve vergi tabanı genişletilecektir. Kayıt dışılıkla etkin bir şekilde mücadele edilecektir. Vergi gelirleri içindeki dolaylı vergilerin payının azaltılması suretiyle dar gelirlilerin vergi yükü hafifletilerek vergide adalet sağlanacaktır.

Vergi kanunları; verginin konusu, matrahı ve vergi çeşitleri itibarıyla tümüyle gözden geçirilerek uygulamada basitlik ve etkinlik sağlanacaktır.

Vergi denetimlerine önem verilecektir. Vergi idaresi organizasyon yapısındaki sorunlar çözülecek, idarenin insan gücü ve teknik alt yapı yetersizliği giderilecektir.

Bilgi edinme hakkı ve şeffaflık kapsamında kişi ve kurumların ödedikleri vergilerin nereye ve nasıl harcandığı hususunda bilgi edinme ve gerektiğinde hesap sorma imkanına kavuşması sağlanacak, vergide öz denetim sistemi güçlendirilerek kayıp ve kaçak önlenecektir.

Kamu yatırım politikası

Kamu yatırımlarının temel amacı, yatırımların planlanması ve uygulanmasında etkinlik sağlamak suretiyle projelerin ekonomik büyümeye ve buna bağlı olarak sosyal refaha sağlayacağı katkının en yüksek düzeye çıkarılmasıdır. Bu yapılırken, kamu ve özel sektör yatırımlarının akılcı ve birbirlerini tamamlayan yatırım alanlarına yönlendirilmesi esas olacaktır. İleri teknoloji ve yüksek miktarda kaynak gerektiren enerji ve altyapı gibi büyük kamu projelerinde özel sektörün imkânlarından yararlanmak amacıyla kamu-özel sektör işbirliği yöntemi uygulanması suretiyle projelerin gerçekleştirilmesi teşvik edilecektir.

Bu politikaya paralel olarak, tahsis edilecek kamu kaynaklarının etkin ve verimli bir şekilde kullanılması ilkesi çerçevesinde adalet, güvenlik, eğitim, sağlık, enerji, savunma, ulaştırma, havacılık ve uzay, Ar-Ge, yazılım ve yeni teknolojilerin geliştirilmesine yönelik alanlardaki yatırım projelerine öncelik verilecektir.

Borç yönetimi politikası

Borç yönetimi, para ve maliye politikası gibi istikrarın sağlanması amacıyla kullanılan ayrı bir politika olarak değerlendirilecektir. Bu çerçevede, para ve maliye politikalarıyla uyumlu, sürdürülebilir, şeffaf ve hesap verilebilir bir borçlanma politikası izlenecektir.

Borçlanma maliyetini düşürmek amacıyla, geniş bir yatırımcı kitlesine ulaşılarak ihale sistemi rekabetçi hale getirilecektir. Bu da, etkin işleyen derin bir ikincil piyasanın varlığını gerektirmektedir. Dolayısıyla, borçlanma senetlerinin likiditelerinin yüksek olması amacıyla, senetlerin vadesinden önce geri ödenebilmesine, başka senetlerle değiştirilebilmesine, parçalara ayrılarak satılmasına imkân veren yöntemlere ağırlık verilecektir.

Dış borçlanmada; uluslararası piyasalardaki gelişmelere paralel olarak döviz kompozisyonu çeşitlendirilecek, riskin ve maliyetin azaltılması için finansal araçlardan faydalanılacak ve değişik piyasalara yönelinecektir.

c) Finansal piyasalar ve bankacılık

Sürdürülebilir büyümeyi ve fiyat istikrarını sağlamaya yönelik politikaların etkili olabilmesi için, öncelikle finansal sistemin sağlıklı bir şekilde işlemesi gerekmektedir. Bu çerçevede, finansal sistemin tüm unsurları güçlendirilecek ve sağlıklı bir yapıya kavuşmaları sağlanacaktır. Başta bankacılık

sektörü olmak üzere, finansal piyasaların milli niteliğinin korunmasına özen gösterilecektir.

Uluslararası standartlarda finansal sistem

Finansal sistemin işlevlerini yerine getirebilmesi için; ülke şartları ve uluslar arası standartlar dikkate alınarak hukuki düzenlemeler yapılacak, gözetim ve denetim sistemleri uluslararası standartlara uygun hale getirilerek, etkin işlemesi sağlanacaktır.

Mevduat sigorta sistemi

Mevduat sigorta sisteminde, bankaların risklerinin dikkate alındığı riske dayalı bir prim sistemi oluşturularak bankaların sistemi kötüye kullanmaları önlenecek ve mudilerin daha seçici davranmaları sağlanarak rekabetçi bir ortam oluşturulacaktır.

Sermaye piyasalarının geliştirilmesi

Sermayenin tabana yayılması diğer bir temel hedefimizdir. Bu itibarla, başta menkul kıymet borsaları olmak üzere sermaye piyasalarının gelişimi ile yabancı yatırımcı etki ve kontrolünden kurtulmasını sağlayacak tedbirler alınacak, daha fazla küçük ve orta ölçekli yurt içi yatırımcının sisteme girmesini sağlayacak yöntemler geliştirilmek suretiyle de piyasaların yeterli derinliğe kavuşması temin edilecektir.

Yurt dışı para, menkul kıymet ve mal piyasaları ile ilişki ve iş birliği geliştirilecektir.

Bankacılık

Bankacılık sektörü içinde, tasarruf sahipleri ve kredi kullananlar için şeffaf ve güvenli bir sistem oluşturulacaktır.

Bankaların reel kesimin finansmanında etkin hale gelebilmesi için, kaynak maliyetlerini artıran unsurlar yeniden değerlendirilerek, zaruri olmayanların tasfiyesi sağlanacak, bu suretle ortaya çıkacak avantajın ise doğrudan kredi faizlerine yansıtılması temin edilecektir.

Kamu bankalarının; tarım sektörünün modernleşmesi, sanayi üretiminin artırılması, bölgeler arası gelişmişlik farklarının giderilmesi ile tarımsal üretime, küçük ve orta ölçekli işletmelere, Ar-Ge ve teknolojik yatırımlara destek verecek şekilde hizmet vermeleri sağlanacaktır.

Finansal piyasaların düzenlenmesi

Bankacılık, sermaye piyasası ve diğer mali kuruluşları içine alan tüm finansal piyasaların; sağlıklı ve istikrar içinde işlemesi ile dengeli ekonomik büyümeye katkıda bulunmasını sağlamak üzere, düzenlenmesi ve denetlenmesini eşgüdüm içinde gerçekleştirmeyi sağlayacak bir yapılanmaya gidilmesi esas olacaktır.

d) Dış ticaret

İhracatımızın artırılması ve kaliteli üretimle uluslararası piyasalarda kalıcılığın sağlanabilmesi, pazar büyüklüğü ve potansiyeli bulunan bütün ülkelerle iş birliğine gidilerek bölgesel ve sektörel çeşitlilik sağlanması ihracat politikamızın önemli ve öncelikli unsurlarından birisidir.

İhracatta sektörel ve mal grupları çeşitliliğinin sağlanması kapsamında, katma değeri yüksek ve teknoloji yoğun mallara ağırlık verilerek **"Türk Malı"** imajının yerleşmesi için moda-marka oluşturulması ile tanıtım ve tasarım faaliyetleri desteklenecektir.

Yurt dışındaki Türk müteşebbislerinin Türkiye ve diğer ülkelerde yapacakları yatırımlar desteklenecek ve bu konuda gerekli danışmanlık hizmetleri verilecektir.

Uluslararası rekabette Türk firmalarının başarılı olabilmesi için, teknolojik yenilenme, Ar-Ge ve kalite artırma faaliyetlerine gereken destek sağlanacaktır.

Ulaştırma, enerji ve diğer girdi maliyetleri bakımından Türk sanayicisinin uluslararası rekabet gücünü engelleyen unsurlar ortadan kaldırılacak ve yatırım-üretim-ihracat zinciri sağlıklı olarak kurulacaktır.

Dünya ticaretinde payı giderek artmakta olan elektronik ticaretin geliştirilmesi için gerekli hukuki, idarî ve teknolojik alt yapı oluşturulacaktır.

Özel sektörün yurtdışı yatırımları ve ticari ilişkilerinde kamu kurumlarının her türlü desteği vermeleri sağlanacaktır.

İhracatın ithalat bağımlılığını azaltmak amacıyla ithal girdilerin yurt içinde üretimi teşvik edilecektir.

e) Doğrudan yabancı sermaye ve özel sektör yatırımları

Uluslararası rekabet gücüne sahip yüksek katma değerli mal ve hizmet üretmek, ileri teknoloji transferini gerçekleştirmek, istihdam artışı sağlamak, yönetim kapasitesi ve işgücü kalitesini geliştirmek amacıyla, milli menfaatlerimizi gözetmek ve çevreye ve insana saygılı olmak kaydıyla doğrudan yabancı sermaye ve özel sektör yatırımlarına Türkiye'yi cazip kılmak için gerekli kolaylıklar sağlanacaktır.

Yabancı sermayenin ülkemize çekilebilmesi, yerli ve yabancı yatırımcıların bir araya getirilmesi için etkin bir tanıtım faaliyeti yürütülecektir.

Kısa vadeli portföy yatırımlarının piyasalardaki dalgalanmalar sonucu hızlı ve yüksek miktarda yurt dışına çıkmasını önleyecek tedbirler alınarak, kısa vadeli sermaye hareketleri ekonomik istikrarsızlık unsuru olmaktan çıkarılacaktır.

Bürokratik işlemleri basitleştiren ve tüm işlemlerin tek merkezde yapılmasına imkân veren "Tek Durak İş Merkezleri" kurulacak ve yaygınlaştırılacaktır.

Yabancılara mülk satışının esasları, karşılıklılık ilkesi dikkate alınarak ve milli güvenliği tehdit etmeyecek şekilde belirlenecektir.

f) Özelleştirme

Özelleştirmede amaç, devletin ekonomiye doğrudan müdahalesinin sınırlandırılması, verimliliğin arttırılması, ekonomide rekabet ortamının tesisi, kamu maliyesi üzerindeki yükün hafifletilerek kaynakların etkin kullanılması, üretim ve istihdam artışı sağlanması, teknoloji transferi ve ihracat kapasitesinin geliştirilmesi, sermayenin tabana yayılmasıdır.

Özelleştirme uygulamalarında; kapsam ve öncelikler yeniden belirlenecek, kamuoyunun desteği ile birlikte uzlaşma ve şeffaflık temin edilecek ve özelleştirme sonrası yeni yatırım ve istihdam imkânları yaratılması ile ekonomi ve millî güvenlik açısından stratejik öneme sahip olan kuruluşlarda kamunun gerektiğinde müdahale ve yönlendirme yapabilmesi, belirleyici unsurlar olarak dikkate alınacaktır.

Özelleştirmede öncelik halka arz yoluyla özelleştirme yöntemi uygulanarak, sermayenin tabana yayılması sağlanacaktır. Devlet tekellerinin yerini özel sektör tekellerinin almasını önleyecek piyasa düzenleyici çalışmaları etkinleştirilecek ve rekabetçi piyasaların oluşması sağlanacaktır.

Özelleştirmelerde şeffaflık ilkesi tam anlamıyla uygulanacak, kamu vicdanını rahatsız edecek hiçbir uygulamaya izin verilmeyecektir.

Özelleştirilecek kuruluşlarda kalite ve maliyet yapısı bakımından uluslar arası rekabet şartlarında üretim yapılabilmesi, tüketici hak ve menfaatlerinin korunması, bölgeler arasındaki gelişmişlik farklarının azaltılması, rekabetin engellenmemesi ve kamuya ilave yük getirmemesi özelleştirme politikamızın belirleyici özelliği olacaktır.

Özelleştirilen kuruluşlarda; yatırım, teknoloji transferi ve istihdam gibi konulardaki taahhütlerin yerine getirilmesi sağlanacaktır.

6 - BİLİM VE TEKNOLOJİ

Bilim ve teknoloji politikamızın esası

Bilime, bilim insanına, bilimsel düşünceye, yenilikçiliğe, teknoloji üretimine ve teknolojinin üretimde kullanımına gereken önemin verilmesi, üretim yöntemlerinin rekabetçi düzeye ulaştırılarak sanayileşmenin gerçekleştirilmesi, bilgi toplumuna geçişin sağlanması bilim ve teknoloji politikamızın esasını oluşturmaktadır.

Bilime ve bilim adamına önem verilmesi

Temel eğitimden başlamak üzere, eğitim ve öğretimde aklın ve bilimin hâkimiyeti sağlanarak, öğrenci ve öğreticilere sorgulayıcı ve araştırmacı bir kimlik kazandırılacaktır.

Bilimsel araştırmalara daha fazla kaynak

Üniversitelerin, araştırma kurumlarının ve özel sektörün öncelikli ve ileri teknoloji alanlarında ARGE projeleri

geliştirmeleri ve uygulamaya koymaları teşvik edilecek, bilimsel araştırmalara ayrılan kaynaklar artırılacak ayrıca bu amaçla ulusal ve uluslararası kaynaklı fonlardan yararlanmaları sağlanacaktır.

Üniversitelerimizin bilgi ve teknoloji üretim merkezleri hâline gelmeleri sağlanacak, bilimsel ve teknolojik alanda atılım yapabilmenin önemli araçlarından olan teknokentler ve teknoloji serbest bölgelerinin gelişimi ve yaygınlaşması temin edilerek üniversite-sanayi işbirliği geliştirilecek, özel sektörün üniversitelerin Ar-Ge kapasitesinden yararlanması sağlanacaktır.

Milli Yenilik Sistemi

Bilimsel ve teknolojik araştırmaların, yenilikler ve buna bağlı olarak verilecek patentler aracılığıyla üretime ve toplumsal faydaya dönüşmesini sağlamak amacıyla **"Milli Yenilik Sistemi"** kurulacak, bu çerçevede, teknolojik yenilikler ve teknolojik ürünleri yenilemek için gerekli olan Ar-Ge çalışmaları desteklenecektir.

Patent, ticari marka, endüstriyel tasarım ve telif haklarının korunması amacıyla fikri mülkiyet hakları sisteminin etkinleştirilmesini, Ar-Ge sonuçlarının sanayiye ve üretime aktarılabilmesi için "Teknoloji Transfer Merkezleri" kurulmasını ve özel sektörün Ar-Ge ve teknoloji üretimi yatırımlarının desteklenmesini gerekli görmekteyiz.

Bilimde cazibe merkezi Türkiye

Ekonomik ve toplumsal kalkınmanın en önemli faktörlerinden birinin yetişmiş insan gücü olduğu gerçeğinden hareketle; bilim camiası için Türkiye'yi bir çekim merkezi hâline getirecek her türlü alt yapının oluşturulmasını gerekli görmekteyiz. Bu kapsamda, araştırmacı insan gücü nitelik ve nicelik yönünden geliştirilecek, alanında temayüz etmiş Türk ve yabancı araştırmacıların ülkemizde istihdamını cazip hale getirmek amacıyla ileri araştırma ve geliştirme çalışmaları için teknik, idari, mali imkânlar iyileştirilecektir.

Stratejik teknolojilerin desteklenmesi

Bilgi üretim teknolojileri, biyoteknoloji ve gen teknolojileri, nano teknoloji, mekatronik, üretim süreç ve teknolojileri, malzeme teknolojileri, enerji teknolojileri ve tasarım teknolojileri gibi çağımızın stratejik teknolojilerinde Ar-Ge faaliyetlerine ve Ar-Ge sonuçlarının üretime dönüştürülmesine önem ve öncelik verilecektir.

Milli Enformasyon Sistemi

Bilgi toplumunun temel taşı niteliğindeki bilgiye iş yeri, okul ve evlerden kolayca erişimi teminen, millî enformasyon ağına ilişkin alt yapı oluşturulacak, bilgisayar yazılım ve donanım faaliyetlerinin teşviki suretiyle de özellikle yazılım alanında ülkemizin lider ülkeler arasına girmesi sağlanacaktır.

Bilimsel ve teknolojik işbirliği

Ortak bilimsel ve teknolojik araştırma ve geliştirme merkezleri vasıtasıyla başta Türk Cumhuriyetleri olmak üzere uluslararası düzeyde bilimsel ve teknolojik iş birliği geliştirilecektir.

İleri teknoloji üretimi yeteneğine sahip ülkelerle, ilişkiler kurularak işbirliğinin geliştirilmesini, bilim ve teknolojide meydana gelen evrensel gelişmelerin takip edilmesi ve teknoloji transferi açısından gerekli görmekteyiz.

Sosyal bilimlerde araştırmaların desteklenmesi

Ekonomi, hukuk, tarih, arkeoloji, sosyoloji ve din bilimleri gibi sosyal alanlarda araştırma faaliyetleri desteklenerek milletimizin sahip olduğu değerlerin ve zenginliklerin, devletimizin, dününe ve bugününe ilişkin fırsat, tehlike ve tehditlerin ortaya konulması suretiyle yaşadığımız çağın ve toplumsal gelişmelerin daha iyi anlaşılması sağlanacaktır.

7 - SANAYİLEŞME

Tüketici sağlığını ve tercihlerini gözeten, çevre normlarına uygun üretim yapan, yerel kaynakları harekete geçiren, nitelikli iş gücü istihdam eden, ileri teknoloji kullanan ve üreten, özgün tasarım ve marka yaratarak uluslar arası piyasada rekabet edebilen bir sanayi oluşturulması temel amacımızdır.

Büyüme, istihdam ve ihracat kapasiteleri yüksek olan sektörlerde katma değeri yüksek ürünlerin üretimine ağırlık verilecektir.

Orta ve yüksek düzeyde üretim teknolojilerine sahip olan sektörlerde ülkemizin önemli bölgesel ve küresel üretim merkezi olması sağlanacaktır.

Savunma ve havacılık, makine imalat, kimya, elektronik sanayileri ve yazılım sektörlerinde atılım yapılacak, savunma ve güvenlik alanında uzayın imkânlarından yararlanılacaktır.

Ülkemiz için gerek güvenlik gerekse ekonomik açıdan büyük öneme sahip olan savunma sanayinin, teknoloji üretebilen ve diğer sanayilerle entegre olan bir yapıya kavuşturulması sağlanacaktır.

Elektronik sanayi ile yazılım sektörünün gelişimine ve bilgiye dayalı yüksek katma değer sağlayacak öncelikli alanlarda yeni ürün geliştirilmesine önem verilecektir. Mikro elektronik bazlı enformasyon teknolojilerinin transferi, üretimi ve kullanımına önem verilecektir.

8 - ENERJİ VE DOĞAL KAYNAKLAR

Enerji politikası

Enerji politikamızın temel amacı; enerji dış bağımlılığının azaltılarak, güvenli enerji kaynaklarının oluşturulması, yerli enerji kaynaklarının verimli kullanılması, nükleer başta olmak üzere yeni enerji teknolojilerini üretecek yetkinliğe ulaşılması, enerjide çeşitlilik ve kaynak güvenliği sağlanması, enerji sıkıntısı yaratacak risklerin önlenmesi ile ülkemizin kurulu gücünün enerji talebini karşılayabilecek duruma getirilmesidir.

Yeterli ve kesintisiz enerji

Ülkemiz enerji ihtiyacının; kaynak çeşitliliği sağlanarak kesintisiz ve yeterli bir şekilde, düşük maliyetle, güvenli ve çevreye duyarlı bir arz sistemi içinde karşılanması suretiyle sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması esastır. Bu çerçevede, kamu enerji yatırımları plânlı ve istikrarlı bir şekilde devam ettirilecek, yerli ve yabancı sermayenin bu alandaki yatırımları teşvik edilecektir.

Petrol ve doğalgaz arama, çıkarma, taşıma, işletme ve pazarlama faaliyetlerinin bir merkezden yürütüleceği uluslar arası piyasada rekabet edebilecek bir yapı tesis edilecektir.

Enerji sektöründe özel ve kamu kesimi faaliyetlerinin düzenlenip destekleneceği, tüketici haklarının korunacağı, rekabetin tesis edileceği, sağlıklı ve etkin işleyen bir piyasa oluşturulması sağlanacaktır.

Enerji kaynaklarının üretiminden tüketimine kadar her aşamada özel kesimin imkânlarından da yararlanılacaktır.

Enerji plânlamasında ve yapılacak uluslararası anlaşmalarda, kaynak ve ülke çeşitliliğine gidilerek arz güvenliği oluşturulacaktır.

Ülkemizin enerjide dışa bağımlılığını azaltmak ve aynı zamanda mevcut tarım potansiyelini verimli kullanmak için biyoyakıt üretimine önem verilecek ve bu çerçevede enerji tarımına yapılacak yatırımlar desteklenecektir.

Yeni ve yenilenebilir kaynaklardan enerji

Enerji ihtiyacının karşılanması için yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları ile su potansiyelinin değerlendirilmesi ve alternatif enerji kaynaklarından yararlanılmasını öngören yatırımlar ile bu alandaki araştırma ve geliştirme çalışmaları teşvik edilecektir.

Nükleer enerji üretim teknolojisine sahip olmak öncelikli hedeflerimiz içinde olup, enerji arz güvenliğinin sağlanması için nükleer santraller kurulacaktır. Diğer taraftan ülkemizin; bilim ve teknolojinin her kademesinde kullanılabilecek ileri teknolojileri kapsayan hassas nükleer teknolojiye sahip olması sağlanacaktır.

Temiz enerji kaynaklarından biri olan su potansiyeli en üst düzeyde kullanılarak hidroelektrik enerji üretimi artırılacaktır.

Petrol arama ve çıkarma faaliyetlerinde yeni teknolojilerin geliştirilmesine önem verilecektir.

Enerji üreten ve tüketen ülkeler arasında sadece enerjinin transit geçişine imkân sağlayan bir ülke olmanın ötesinde; Türkiye'nin katma değerli enerji ürünleri üretim alt yapısına sahip olarak piyasanın önemli aktörlerinden biri olması sağlanacaktır.

Enerji tasarrufunda tüketici bilinci

Kaçak kullanımın önlenmesi, iletim ve dağıtım hatlarının iyileştirilmesi ve tüketimde ileri teknolojilerin geliştirilmesiyle

enerji kullanımında verimliliğin artırılması sağlanacak, tüketim bilinci oluşturulacaktır.

Madencilik

Bilinen maden rezervlerimize ilâve olarak yeni rezervlerin bulunması, sanayi ve enerji sektörlerinin ham madde taleplerinin ucuz ve güvenli bir şekilde sağlanması, işlenmiş maden ihracatımızın artırılması, ithal zorunluluğu olan madenlerde arz güvenliğini sağlamak amacıyla özel sektörün Türk Cumhuriyetleri başta olmak üzere yurtdışında yatırım yapması desteklenecektir. Ülke ekonomisinin ihtiyacı olan maden ve endüstriyel hammadde temininde devamlılık ve arz güvenliği sağlanacaktır.

Altın, toryum, bor ve benzeri kıymetli madenlerin işlenmeden cevher olarak satılması yerine, yüksek ileri teknoloji kullanılarak katma değerli yeni ürünlere dönüştürülmesi suretiyle satılması sağlanacaktır. Bu amaçla Ar-Ge faaliyetlerine daha fazla kaynak ayrılacaktır.

Arama faaliyetlerine tahsis edilen kaynak artırılacak ve özel sektörün arama faaliyetlerine girmesini sağlayıcı tedbirler alınacaktır. Arama ve işletme faaliyetlerinde teknoloji transferine önem verilecektir.

Sektörde, yürütülecek olan ekonomik faaliyetleri planlayacak, yönlendirecek, destekleyecek, bilgi ve veriyi üretecek

bir yapılanmaya gidilecek; üretim maliyetlerinin düşük tutulabilmesi için madencilik tekniklerinden ve mali denetimden uzak bir şekilde gösterilen faaliyetlerdeki kayıt dışılık önlenecektir. Madenciliğe yönelik arama, ruhsatlandırma, üretim, yatırım ve teşvik gibi konularda etkin bir koordinasyon ve denetim sağlanacaktır.

Su

Suya ilişkin politikalarımız; su kaynaklarının geliştirilmesi, su hizmetlerinin yönetilmesi ve suyun kullanılmasını içeren bütüncül bir yaklaşımla ele alınarak içme suyu, jeotermal sular, yağmur suyu, deniz suyu ve sahip olunan yer altı ve yer üstü tüm su kaynaklarının etkin bir şekilde değerlendirilmesi esasına dayanmaktadır.

Suyun kaynağından itibaren korunması, kirletilmemesi, barajların çevre ile uyum içinde bulunması, baraj göllerinin erozyonun etkileri ile kentsel atıklardan korunması, sağlıklı içme ve kullanma suyunun uluslar arası standartlarda sağlanması esas olacaktır.

Ülkemizin önceliklerine göre tüm su kaynaklarımızın planlanması, yönetimi, geliştirilmesi ve işletilmesi ile su konusundaki ulusal ve uluslararası politikaların bütüncül bir anlayışla takip, değerlendirme ve koordinasyonu sağlanacaktır.

Su yönetimi konusunda uluslararası politikaların milli çıkarlarımız ve toplumsal gerçeklerimiz ışığında değerlendirilmesi ve sürdürülebilir bir su politikasının uygulanması esastır.

9 - ULAŞTIRMA VE HABERLEŞME

Hızlı, güvenli ve düşük maliyetli ulaştırma sistemi

Hızlı, güvenli ve teknolojik yeniliklere sahip, rekabeti tesis edecek, sanayiyi yönlendirecek, milli menfaatleri kollayacak, ekonomik ve sosyal kalkınmaya destek olacak, vatandaşın refah düzeyini yükseltecek ve kullanıcıların memnuniyetini sağlayacak, uluslararası ulaşım koridorları ile bütünleşen, yaygın, hızlı, güvenli ve düşük maliyetli bir sistemin tesis edilmesi, ulaştırma politikamızın esasını oluşturmaktadır.

Kara yollarında ve demiryollarında standartlar yükseltilecek, yük ve yolcu taşımacılığında demir yolu ve deniz taşımacılığının payı artırılacaktır.

Demiryolu ağının yaygınlaştırılması ve teknolojisinin yenilenmesi

Demiryolu ağının yaygınlaştırılması ve kullanılan teknolojinin geliştirilmesi suretiyle piyasa koşullarına uyumlu, etkin ve ekonomik hizmet üreten işletmecilik anlayışına kavuşturulması ve diğer ulaşım türleriyle bütünleşmesini sağlanacaktır.

Deniz taşımacılığının güçlendirilmesi

Deniz taşıma filosunun, kapasitesinin ve verimliliğinin artırılmasına dönük yatırımların teşvik edilmesi, dış ticaret taşımasının milli bayraklı gemiler tarafından yapılarak,

filonun deniz taşımacılığından daha fazla pay alması sağlanacaktır.

Ulaştırma sistemindeki liman alt yapıları, terminal imkânları ve ana ulaşım arter bağlantılarındaki yetersizlikler giderilecektir. Limanların coğrafi tekel konumu dikkate alınarak etkin bir düzenleme ve denetim sistemi oluşturulacaktır.

Sivil havacılığın geliştirilmesi

Hava yolu taşımacılığının uluslararası standartlara uygun şekilde hizmet vermesi sağlanacak, bölgesel hava yolcu taşımacılığının geliştirilmesi için maliyet azaltıcı tedbirler alınacak ve hava yolu şirketleri küçük hava meydanı trafiğine ve yolcu profiline uygun filo kapasitesi oluşturması için yönlendirilecektir. Ayrıca, hava kargo taşımacılığı teşvik edilecek ve geliştirilecektir.

Lojistik merkez

Uluslararası ulaştırma ve enerji koridorları üzerinde yer alan ülkemizin, lojistik ve ulaştırma altyapısı geliştirilerek "bölgesel lojistik merkezi üs" olması sağlanacaktır.

İletişim ve haberleşme alt yapısı

Hızlı veri ve ses iletimini sağlayacak teknolojiler ile bilgisayar donanım ve yazılımı üretiminin teşvik edilmesi, elektronik sektöründe, hızlı gelişen ve yüksek katma değer oluşturan

bilişim ve özellikle elektronik haberleşme teknolojilerinde yerli katkı ve fikri mülkiyet oranının artırılması, bu alanda eğitilmiş insan gücü yetiştirilerek sektörde faaliyet gösteren firmalar için alt yapısı hazır alanlar tahsis edilmesi esas olacaktır.

10 - TARIM VE KIRSAL KALKINMA

Tarım politikası

Tarım sektörünün; yüksek verimlilikle ve kaliteli ürün üreten, teknoloji kullanabilen, ülke insanını besleyebilen ve ihracat kapasitesi yüksek, büyümeye sürdürülebilir katkı sağlayan bir yapıya kavuşturulması esastır. Tarım sektörü; üretim, işleme ve pazarlama boyutlarıyla bütüncül bir yapıya kavuşturulacaktır. Üretici örgütlerinin güçlendirilmesi, tarımsal işletmelerin rekabet güçlerinin artırılması ve pazarlama ağlarının geliştirilmesine ağırlık verilecektir.

Çiftçilere sağlanacak devlet desteği ürünün arz ve talebini dikkate alan, üreticinin yoksulluğunu ortadan kaldıran, refah artışı sağlayan, girdi maliyetlerini azaltan, üretim maliyeti ve ürün fiyatı dengesini gözeten ve afete karşı koruyan bir anlayışla yapılandırılacaktır.

Ülkemiz şartlarına uygun yüksek verim ve kalitede tohum, fide, fidan ve damızlık hayvan geliştirilmesi ve üretimi desteklenecek ve dış bağımlılığa son verilecektir.

Zararlılara karşı biyolojik mücadele yanında alternatif mücadele yollarına öncelik verilirken, zirai mücadele, çağdaş bitki koruma ve gıda güvenliği dikkate alınarak ekolojik ürünlerin üretimi özendirilecektir.

Tarım Kentleri

Tarımsal ürünlerin çeşitlendirilmesi, verim ve kalitenin artırılması, yerinde işlenerek katma değer elde edilmesi ve istihdam sağlanması, marka olarak pazarlanmasına dayalı temel tarımsal yapılanma oluşturularak; yatırım ve teknolojiyi kırsal alanlara yöneltmek üzere, tarım-sanayi entegrasyonunun sağlandığı kırsal cazibe birimleri olan "Tarım Kentleri" kurulacaktır.

Çiftçinin bilinçlendirilmesi

Tarım alanlarının amaç dışı kullanımı ve parçalanması ile toprak ve su kaynaklarının kirletilmesi önlenecek, gübre, ilaç ve su kaynaklarının verimli ve etkin kullanımı hususunda çiftçi bilinçlendirilecektir.

Gıda güvenliği

Ülkemizde gıda güvenliği ve güvenilirliği çağdaş normlara ulaştırılacak, tüketicinin korunması ve bilinçlendirilmesi sağlanacaktır.

Vadeli işlem borsası ve ürün sigortası

Tarım ürünlerinde fiyat istikrarının sağlanmasında önemli bir araç olan vadeli işlem borsaları etkinleştirilecek, ürün

borsaları geliştirilecek ayrıca lisanslı depo kullanımı yaygınlaştırılacak, çiftçimizi ve ürününü risklere karşı korumak amacıyla, ürün sigortası sistemi ve sözleşmeli çiftçilik müesseseleri geliştirilecektir.

Organik tarım

Organik tarımsal üretim faaliyetlerinin ülke çapında yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

Hayvancılığın geliştirilmesi

Toplumumuzun hayvansal protein bakımından dengeli, yeterli ve sağlıklı beslenmesini temin maksadıyla hayvancılık desteklenecek, hayvan ıslahı, kaliteli yem ve yem bitkileri üretimi artırılacak, hayvan hastalıkları ve zararlıları ile etkin mücadele edilecek, hayvan ürünleri sanayi ülke genelinde yaygınlaştırılacaktır.

Yapısal düzenlemeler

Tarım sektöründe faaliyet gösteren KİT'ler, tarım satış kooperatifleri ve bankaların rasyonel çalışmaları sağlanarak tarım sektörünü gerçek anlamda destekleyecek bir yapıya kavuşturulması temin edilecektir. Tarımsal araştırma enstitüleri ile üniversitelerin işbirliği içinde araştırma, geliştirme ve kontrol faaliyetlerini yürüterek yüksek katma değerli tarımsal ürünler elde edilmesi sağlanacaktır.

Ormanların korunması ve geliştirilmesi

Ormanlar çok amaçlı yararlanma, devamlılık, katılımcılık, biyolojik çeşitlilik, uzmanlaşma, su ve yaban hayatının ve eko sistemin korunması hususları dikkate alınarak işletilecek, korunacak ve geliştirilecektir.

Ormanlarımızın geliştirilmesi, bakım ve koruma hizmetlerinin yaygınlaştırılması, orman yangınlarının önlenmesi, söndürmeye ilişkin sonuç alıcı yöntemler geliştirilmesi sağlanacaktır. Orman köylüsü kalkındırılacak, orman kadastrosu ile genel kadastro birleştirilerek, mülkiyet anlaşmazlıklarının giderilmesi temin edilecektir. Ormancılığın desteklenmesi amacıyla, orman köylüsüne ve talep eden gerçek ve tüzel kişilere, belirli şartlar ve sürelerle, bedelsiz arazi tahsis edilerek özel ormancılık geliştirilecektir.

11 - BÖLGESEL KALKINMA

Bölgesel kalkınma hedefi

Bölgesel kalkınma hedefimiz; devletin adaletinin ve şefkatinin ülkenin en ücra köşesindeki vatandaş tarafından hissedildiği, kimsenin aç ve açıkta bırakılmadığı, huzur ve güvenin sağlandığı, medeniyetin getirdiği tüm imkânlardan bütün vatandaşların yararlandığı bir kalkınma modelinin gerçekleştirilmesidir.

Ülkemizin, sahip olduğu potansiyelin harekete geçirilerek, az gelişmiş yörelerde yaşayan halkımızın refah düzeyinin

yükseltilmesi ve bölgeler arası gelişmişlik farklarının giderilmesini öngörmekteyiz.

Bu çerçevede bölgelerin, illerin ve ilçelerin özellikleri, farklılıkları, gelişmişlik düzeyleri, temel sorunları ve potansiyellerinin belirlenmesine yönelik olarak ülke genelinde bölge plânları ve il gelişme plânları hazırlanacak, ayrıca il ve ilçeler için hedef sektörler belirlenecektir.

İlçe düzeyinden başlayarak, il ve bölge düzeyinde, belirlenen esaslar çerçevesinde, bütün kamu kurum ve kuruluşları kendi konuları ile ilgili olarak veri tabanı oluşturacak ve bir ağ ile merkeze bağlanacaktır.

Gelişme eğilimi yüksek olan köylerimiz belirlenerek bu köylerimizin alt yapısı tamamlanacak ve küçük ve dağınık yerleşim birimlerinde yaşayanların yöneleceği "çekim merkezi" hâline gelmeleri sağlanacaktır.

Sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin katkı ve katılımı

Özel sektörün güçlendirilmesi, girişimcilik ve rekabet ruhunun geliştirilmesi, bölgesel ve makro politikaların ahenk içinde yürütülmesi suretiyle bölgesel kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi için, valiliklerin eşgüdümünde ilgili kamu kurumları, üniversiteler, sanayi ve ticaret odaları, meslek kuruluşları ve sivil toplum örgütlerinin birlikte çalışması sağlanacaktır.

Bilinçsiz göçün önlenmesi

Sanayi ve hizmetler alanında potansiyel arz eden orta büyüklükteki iller belirlenerek, bu merkezlerin alt yapı ihtiyaçları süratle giderilecek ve özel sektör için uygun yatırım ortamı oluşturulacaktır. Kırsal alandan büyük kentlere doğru olan göç, bu merkezlerde tutularak yerinde istihdam sağlanacaktır.

Üniversite - girişimci işbirliği

Özellikle, az gelişmiş yörelerimizde bulunan üniversiteler, bulundukları bölgelerin ekonomik ve sosyal kalkınmaları ile ilgili olarak belirli bir görev üstlenecektir. Girişimci ile üniversite arasında etkin bir iş birliği geliştirilecektir.

Sektörel cazibe merkezleri

Ülkemizin sahip olduğu imkân ve potansiyelin sektörel haritası çıkartılacak, yatırım teşvikleri, objektif kriterlere göre yerel düzeyde belirlenecek birimler bazında tematik olarak verilecek, belirli yörelerimiz "sektörel cazibe merkezi" haline getirilecektir.

12 - ESNAF VE SANATKÂR

Esnaf ve sanatkârın desteklenmesi

İş gücünün genel eğitim ve beceri düzeyinin iyileştirilmesi, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi, teknoloji düzeyinin ve ürün kalitesinin yükseltilmesi, verimliliğin

artırılması, bilgiye erişimin kolaylaştırılması, rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin sağlanması, ana ve yan sanayi bütünleşmesinin gerçekleştirilmesi, işletmeler arası işbirliği ve elektronik ticaret imkânlarının geliştirilmesi esnaf ve sanatkâr politikamızın esasını oluşturmaktadır.

Ekonomide rekabet sağlanarak tekelci oluşumların önlenmesi, istihdam yaratılması, gelir dağılımındaki dengesizliklerin giderilmesi, yeni girişimcilerin ekonomiye kazandırılması, sosyal barışın korunması, bölgeler arası dengesizliklerin giderilmesi ve yerel potansiyelin harekete geçirilmesi amacıyla esnaf ve sanatkâr kesiminin faaliyetleri desteklenecektir. Esnaf-sanatkâr ve küçük sanayiciye tahsis edilen kaynaklar artırılacaktır.

Ekonominin temel dinamiği KOBİ'ler

Değişime ve gelişime uyum sağlayabilen, girişimcilik kapasitesi yüksek, uluslararası rekabet gücüne sahip, profesyonelleşmiş, kurumsal yönetim anlayışını benimsemiş KOBİ'ler Türk ekonomisinin temel dinamiğini oluşturacaklardır.

Bilgi ve teknoloji tabanlı yenilikçi KOBİ'lerin katma değeri yüksek mal ve hizmet üretmeleri desteklenecek, Ar-Ge yatırımı yapmaları ve araştırmacı istihdam etmeleri özendirilecektir.

Bankacılık kesiminin reel sektöre sürekli mali kaynak yönünden destek verebilir hale getirilmesi sağlanacaktır.

KOBİ'lere yönelik olarak kurulan Gelişen İşletmeler Piyasası'nın etkin olarak çalışması sağlanacak, Kredi Garanti Fonu sisteminin kaynakları artırılacaktır. Ayrıca, Kredi Garanti Fonu ve risk sermayesi sistemi etkin hale getirilerek KOBİ'lerin teminat sorunu çözülecektir.

KOBİ birlikleri

Küçük sanayi sitelerinde alt yapı, ulaşım, haberleşme, sağlık, eğitim, depolama, pazarlama gibi hususlar çevre etkisi ve hijyenik şartlar da dikkate alınarak çağdaş bir anlayışla düzenlenecektir.

KOBİ'lerin birlikler hâlinde teşkilâtlanmaları iç ve dış pazarlama fonksiyonlarının geliştirilmesi için yol gösterici ve teşvik edici tedbirler alınacaktır.

Küçük girişimciliğin desteklenmesi

Yoksul kesimlere yönelik ekonomik faaliyetler çeşitlendirilerek gelir getirici projeler desteklenecek, kendi işini kuracak girişimcilere finansman, danışmanlık ve pazarlama desteği sağlanacaktır.

13 - İŞSİZLİKLE MÜCADELE

İşsizlikle mücadelenin esası üretim ekonomisi

İşsizlikle mücadelenin esası, istihdam odaklı sürdürülebilir

büyümenin gerçekleştirilmesi, istihdam edilebilirlik düzeyinin yükseltilmesi ve girişimci odaklı piyasanın tesis edilmesidir.

Türkiye'nin sahip olduğu bütün üretim faktörlerinin etkin ve verimli bir şekilde, en üst düzeyde üretim sürecine dahil edileceği tam istihdamı esas alan Milli Ekonomi Programının uygulamaya konulmasıyla, rant ekonomisinden yatırım-üretim-istihdamı sürekli artırmayı öngören üretim ekonomisine geçilecektir.

Özel teşebbüsün için uzun vadeli yatırım kararları alabileceği uygun yatırım iklimi oluşturulacak, küçük ve orta ölçekli işletmeler desteklenecek, doğrudan yabancı sermayenin katma değer ve istihdam yaratmak üzere yapacağı yatırımlar özendirilecektir.

İstihdam odaklı büyüme ve istihdamın özendirilmesi

İş ve yatırım ortamı iyileştirilerek yüksek katma değer yaratan ve verimlilik üzerine faaliyet gösteren girişimcilik güçlendirilecektir. Yatırım yapma ve işçi çalıştırmaya ilişkin bürokratik işlemlerin sayısı azaltılacak ve süresi kısaltılacaktır.

Uzun süreli işsizlerin, gençlerin, kadınların ve dezavantajlı grupların istihdamını özendirmek amacıyla "istihdam esaslı" teşvik politikası uygulanacaktır. Kendi işini kurmak isteyen üniversite ve mesleki eğitim mezunu gençler desteklenecektir.

Vergi, sosyal güvenlik primi ve benzeri istihdam maliyetini artırıcı unsurların istihdam üzerindeki yükü hafifletilecektir.

Kayıt dışı ekonomi ve kayıt dışı istihdam kayıt altına alınarak haksız rekabet önlenecek ve "düzgün iş"ler yaratılacaktır.

Marka, kalite ve teknoloji esaslı mal ve hizmet üreten, küresel düzeyde rekabet gücüne sahip olan Türk girişimciliği, istihdam odaklı büyüme stratejisinin lokomotifi olacaktır.

Güvenceli esnek çalışma

İşgücü piyasasında güvence göz ardı edilmeksizin istihdam türlerinde ve çalışma sürelerinde esneklik sağlanacaktır.

İstihdam edilebilirliğin artırılması

Toplumun ortalama eğitim seviyesi yükseltilmek ve vasıf kazandırılmak suretiyle beşeri sermayenin ve işgücünün istihdam edilebilirlik düzeyi geliştirilecektir.

Engelliler, yoksullar, uzun süreli işsizler, gençler ve kadınların işgücü piyasasına katılımlarını desteklemek ve iş bulmalarını sağlayacak mesleki vasıf kazandırmak için mesleki eğitim programları uygulanacaktır.

İş gücü piyasası ihtiyaç analizleri doğrultusunda girişimcilik eğitimi, istihdam garantili programlar, mesleki danışmanlık, rehberlik hizmetleri, işletmelerde eğitim seminerleri, iş gücü yetiştirme ve mesleki eğitim kursları gibi aktif iş gücü programları etkinleştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.

Mesleki eğitim ile yükseköğretim arasında program bütünlüğü sağlanacak, uygulamalı mesleki eğitime ağırlık

verilerek işletmelerin ve mesleki teşekküllerin bu süreçte aktif rol üstlenmesi sağlanacaktır.

Şehit ve gazi çocuklarının öncelikli istihdamı

Şehit ve gazi çocuklarının, anne veya babalarının mesleklerini icra etmek istemeleri halinde, gerekli şartları taşıyanların bu mesleklere sınavsız doğrudan intisabı sağlanacaktır.

14 - GELİR DAĞILIMI VE YOKSULLUKLA MÜCADELE

Sosyal refah düzeni

İstikrarlı bir ekonomik büyüme ve güçlü üretim ekonomisi tesis edilmek suretiyle; üreten, istihdam yaratan ve üretilen değerden bu süreçte yer alan her kesimin katkısı ölçüsünde adil pay almasını sağlayan bir sosyal refah düzeni oluşturmak temel amacımızdır.

Katma değerin yaratılmasında payı olanların, bölüşümden hakça yararlanmaları; üretim sürecinde yer almayan muhtaçların ise sosyal koruma programlarıyla desteklenmeleri ve yoksulluktan kurtarılmaları esas olacaktır.

Ekonomik ve sosyal politikaların, dar ve sabit gelirlileri destekleyecek şekilde ahenk içinde uygulanması ve gelirin dengeli dağılımı sağlanacaktır.

Üretim teşvik edilerek, kolay kazanç sağlayan ve istihdam öngörmeyen ekonomik yapıya son verilecektir.

Ailelere sosyal koruma

Muhtaç durumdaki işsiz aile reislerine iş sağlanana kadar işsizlik yardımı ödeme programı başlatılarak ailelere sosyal koruma uygulaması yapılacaktır.

Yoksullukla mücadele

Yoksullukla mücadele, yoksulların üretici konuma geçmesini ve kendi kazandıkları ile geçinmesini sağlayıcı nitelikte olacaktır.

Vergi tabana yayılacak, yoksul kesimin vergi yükü hafifletilecek, uygulanacak transfer politikalarıyla yoksul ve yoksullaşma riski taşıyan kesimin millî gelirden daha fazla pay almaları sağlanacaktır.

Kamuya ait atıl arazilerden kullanılabilir olanları, tarımsal üretim ve istihdam amaçlı olarak işsiz ve yoksul vatandaşlara tahsis edilecektir.

Temel ihtiyaçlar ile eğitim, sağlık ve sosyal hizmetlerin yoksul kesimler için ulaşılabilir ve kullanılabilir olması sağlanacaktır.

Zorunlu eğitimin ve temel sağlık hizmetlerinin gerektirdiği harcamaların aile bütçesine yük oluşturmasına son verilecektir.

Yoksulların sosyal yardım programlarından yararlanması ve hiç bir kimsenin aç ve açıkta kalmaması sağlanacaktır.

Sosyal hizmetler ve sosyal yardımlar

Yardıma muhtaç, yaşlı, kimsesiz, güçsüz, engelli ve özel ilgiye muhtaç vatandaşlara yönelik olarak farklı kuruluşlar tarafından yürütülen sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler, çağdaş ve entegre bir sistem olarak yapılandırılacaktır.

Sosyal koruma bilgi sistemi oluşturulacak, sosyal yardım programlarından yararlanacak kesimlerin ihtiyaçları ölçüsünde yardım alması ve uygulamanın izlenmesi sağlanacaktır.

Sosyal yardımların yoksul kesimlere daha etkin bir şekilde ulaştırılması için merkezi idareyle iş birliği içinde; mahallî idarelerin, özel sektörün ve sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri desteklenecektir.

Gazilere, şehit ailelerine, terörle mücadele ederken mağdur ve malul olanlara yapılan sosyal tazmin ödemelerinin, onurlu bir hayat sürdürülebilecek düzeyde olması sağlanacak, bunların sosyal konutlardan bedelsiz olarak yararlanması temin edilecektir.

Gazilerin, şehit ailelerinin, terörle mücadele ederken mağdur ve malûl olanların öncelikli olarak işe yerleştirilmeleri, üretime katkıda bulunmaları ve topluma kazandırılmaları sağlanacaktır.

Gazilerin, şehit ailelerinin, terörle mücadele ederken mağdur ve malul olanların kamu hizmetlerinden yararlanmalarında avantaj sağlanacaktır.

15 - SOSYAL HEDEF VE POLİTİKALAR

a) Eğitim ve insan kaynaklarının geliştirilmesi

Demokrat ve erdemli nesiller

Türk milletine mensubiyetin gurur ve şuuruna sahip, manevî ve kültürel değerlerimizi özümsemiş, düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, yeni gelişmelere açık, sorumluluk duygusu ve toplumsal duyarlılığı yüksek, bilim ve teknoloji üretimine yatkın, girişimci, demokrat, kültürlü ve inançlı nesillerin yetiştirilmesi eğitim politikamızın temel amacıdır.

Eğitim ve öğretimde imkân ve fırsat eşitliği sağlanacak, toplumun bütün fertlerinin ilgi, eğilim ve yetenekleri doğrultusunda eğitilmesi esas olacaktır.

Eğitim ve öğretim dili Türkçe

Eğitimin her kademesinde eğitim dili Türkçe olup, Türkçe'den başka hiçbir dil eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez. Türkçenin doğru ve güzel kullanımını teminen iyi bir şekilde öğretimine önem verilecek, ayrıca öğrencilere en az bir yabancı dilin öğretilmesinin alt yapısı oluşturulacaktır.

Çağdaş eğitim sistemi

Eğitim sistemi; bilgi toplumunun gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatılmış, uluslararası rekabet yeteneğine sahip teknoloji kültürü gelişmiş insan gücünün yetiştirilmesini

sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılacaktır. Bu çerçevede; eğitim mekânları, eğitim teknolojileri ve insan gücü imkânları nitelik ve nicelik açısından bilgi toplumunun gerektirdiği standartlara yükseltilecektir. Eğitimin her kademesinde müfredatın milli ve çağın gereklerine uygun bir şekilde planlanması ve uygulanması esas olacaktır.

Eğitim süresinin artırılması

"Temel eğitim" hedefimiz; okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılarak zorunlu temel eğitim süresinin artırılması, gerekli fiziki alt yapı ve insan gücü kapasitesinin oluşturularak ortaöğretimin de zorunlu eğitim kapsamına alınması, eğitimin her kademesinde etkin yönlendirme yapılarak öğrencilerin kabiliyetlerine uygun alanlara yönlendirilmesidir.

Mesleki eğitim

Örgün ve yaygın meslekî-teknik eğitime ve beceri kazandırıcı eğitime ağırlık verilecek, eğitim programları meslek standartlarına dayalı olarak yeniden düzenlenecektir.

İstihdam edilebilirliği artıran mesleki eğitimin orta öğretim içindeki payı yükseltilecektir. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile meslek yüksek okulları arasında program bütünlüğü sağlanacaktır. İş hayatı ile meslekî ve teknik eğitim arasında ilişki, iletişim ve etkileşim geliştirilecektir.

Yükseköğretim

Üniversitelerin; ülkemizin ihtiyaç duyduğu insan gücünü yetiştiren, araştırma yaparak bilim ve teknoloji üreten,

toplumsal gelişmeye önderlik eden, bilimsel yöntemlerle meselelere çözüm üreten, dünya üniversiteleriyle yarışan eğitim kurumları hâline getirilmesi esas olacaktır.

Yüksek öğretim sistemi daha demokratik ve üretken bir yapıya kavuşturulacak, öğrenci, kurum ve akademik kadrolar arasında gerekli iş birliği ve uyum sağlanacaktır.

Orta öğretim; program türünü esas alan, yatay ve dikey geçişlere imkân veren, çağdaş rehberlik ve yönlendirme hizmetiyle üniversite sistemine etkin geçişi sağlayan bir yapıya kavuşturulacaktır.

Hayat boyu öğrenme

Hayat boyu öğrenme anlayışı çerçevesinde e-öğretim dahil olmak üzere her türlü yaygın eğitim imkânları geliştirilecek, gençlere beceri kazandırma ve meslek edindirme faaliyetleri yaygınlaştırılacaktır.

Eğitici insan kaynağı

Çağın bilgileriyle donanımlı öğretmen ve öğretim üyesi yetiştirilecek, bu meslekler çalışma şartları ile özlük ve sosyal hakları itibariyle cazip hale getirilecektir.

Şehit ve gazi çocuklarının eğitimi

Şehit ve gazi çocuklarının her kademedeki eğitim harcamalarının devlet tarafından karşılanması ve yüksek öğretime girişlerinde kendilerine kontenjan ayrılması temin edilecektir.

Yurt dışındaki Türk çocuklarının eğitimi

Yurt dışındaki Türk çocuklarının kültürel kimliklerini korumaları ve geliştirmeleri için sağlanan eğitim imkânları artırılacaktır.

b) Gençlik ve spor

Ülkemizin geleceğinin teminatı olan gençlik

Partimiz gençliğe yapılacak yatırımı, Türkiye'nin geleceği için en önemli yatırım olarak görmektedir.

Gençlerin eğitim, sağlık, istihdam, sosyal güvenlik ve serbest zamanlarının değerlendirilmesiyle ilgili sorunları çözüme kavuşturulması esastır.

Gençlerin fırsat eşitliği çerçevesinde eğitim imkânlarından yararlanmaları sağlanarak eğitim düzeyi yükseltilecek ve aldıkları eğitimin onları çağın şartlarına hazırlamasına önem verilecektir.

Gençler, ilköğretim ve orta öğretim kademesindeki yönlendirme çerçevesinde ve yetenekleri ölçüsünde istedikleri bölümde yüksek öğretime devam etme imkânına kavuşturulacaklardır.

Üniversite öğrencilerinin kendileri ile ilgili kararlara katılımını sağlayacak platformlar oluşturulması ve okul yönetimi, öğretim elemanı ve öğrenci arasındaki diyaloğu sağlayacak mekanizmaların geliştirilmesini gerekli görmekteyiz.

Okuyan gençlerin ihtiyaçları

Orta öğretim ve yüksek öğretimde okuyan gençlerin burs ve kredi imkânları geliştirilecek, çağdaş standartlarda barınma imkânları oluşturulacaktır.

Çalışan gençlerin meslekî ve teknik eğitimi

Çalışan gençlerin bilgi ve beceri eksikliklerinin giderilmesi amacıyla Çıraklık Eğitim Merkezleri verimli, etkin ve cazip hâle getirilerek sanayinin ihtiyaç duyduğu teknik iş gücünün bu merkezlerden temin edilmesi sağlanacaktır.

Gençliğin milli değerlerle donatılması

Gençliğin; devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı hedefleyen unsurlara karşı milli değerlerle donanımlı olarak yetişmeleri sağlanacaktır.

Gençlerin kötü alışkanlıklardan korunması

Gençleri suça iten sebepler ortadan kaldırılacak, suç işlemiş ve hüküm giymiş gençler potansiyel suçlu olmaktan çıkarılarak yeniden topluma kazandırılacaktır.

Sigara, alkol ve her türlü uyuşturucu madde kullanımına, kumar ve benzeri alışkanlıklara, fuhuş, anarşi ve teröre karşı gençleri korumak ve bilinçlendirmek amacıyla; aile müessesesinin güçlendirilmesine, gençlerin kendilerini ifade edebilecekleri sosyal ve kültürel ortamların oluşturulmasına önem verilecek, spor ve sosyal faaliyet imkânları geliştirilecektir.

Milli spor politikası

Sporda başarı kadar sevgi, ahlak, disiplin, azim ve gayret gibi erdemler ile toplumsal kaynaşmaya katkının ön plana çıkartılması, her alanda sporcu yetiştirmek için gerekli fiziki, teknolojik ve insan gücü alt yapısının tesis edilmesi milli spor politikamızın esasını oluşturmaktadır.

Yerel yönetimler ve gönüllü kuruluşların amatör spor faaliyetleri desteklenecek, özel sektör kuruluşlarının spora daha fazla destek olması özendirilecektir.

c) Kültür ve sanat

Uluslararası iletişim dili olarak Türkçe

Milleti millet yapan temel unsurlardan biri dildir. Millî kimliğimizin vazgeçilmez bir öğesi olarak gördüğümüz Türkçenin doğru ve güzel kullanımı esastır. Türk dili araştırmalarına önem verilecek, Türkçenin uluslararası düzeyde bilim, sanat, ticaret ve tele-iletişim dili olarak kullanılabilmesi için çalışmalar yapılacaktır.

Türk devlet ve topluluklarıyla ilişkiler; **"dilde, fikirde ve işte birlik"** esasına dayandırılacaktır. İktisadî ve kültürel iş birliği geliştirmenin temel unsuru olarak, Türkçe konuşulan ülke ve topluluklara yönelik dil ve kültür araştırmalarına önem verilecek, Türkçenin bütün lehçeleriyle anlaşılabilir ve kullanılabilir olması için şartlar oluşturulacaktır.

Millî kültürün korunması, geliştirilmesi ve tanıtılması

Farklı kültürler karşısında, özellikle yeni nesillerin kültür şokuna uğramasına ve kimlik bunalımına düşmesine mani olacak; kaliteli ve ihtiyaca cevap veren eserler ortaya konmasına yönelik millî kültür değerlerinin millete tanıtılması ve benimsetilmesini sağlayacak çalışmalar yapılacaktır.

Türk kültürü ve sanatının yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması ve yaygınlaştırılması amacıyla Millî Kültür Endüstrisi oluşturulacaktır.

Millî kültür değerlerimizin yıpratılması sonucunu doğuran; kültürel değerler kargaşasına sebebiyet veren, kültür hayatımız ile ilgili millî mutabakatları bozan, kayıtsızlık ve düşmanlık örneği uygulamalar önlenecektir.

Uluslar arası kültürel iş birliği programları geliştirilerek, Türk kültürünün çevre kültürler için cazibe merkezi hâline gelmesi sağlanacaktır.

Sanata ve sanatçıya önem verilmesi

Sanat ve sanatçıların milli değerlerle barışık ve onu özümseyen bir anlayış içinde olması ve toplumu ortak değerler etrafında kenetlenmeye yönlendirmesi esastır.

Sanat ve zanaatlarımızın korunması, sosyal ve ekonomik fayda sağlanması ve kültürel değerlerimizin üretilen mal ve

hizmetlere yansıtılabilmesi amacıyla, tasarımlara aktarılması sağlanacaktır. Bu suretle unutulmaya yüz tutmuş kültürel değerler yaşatılacak ve gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde ulaştırılacaktır.

Geleneksel Türk sanatları ve folkloru korunacak, geliştirilecek ve tanıtılacaktır. Ata yadigârı eserlerin bakımı, tamir ve muhafazası, Türk mimarîsinin, musikisinin, tiyatrosunun, sinemasının, edebiyatının korunması ve geliştirilmesi bir devlet politikası hâline getirilecektir.

Tarihî eserlerimizin topluma kazandırılması

Asırlardan beri millî kültürümüzün temel eserleri olma niteliğini koruyan her sahadaki yazılı eserlerin yok olması önlenecek, bu eserler bugünkü yazı ve konuşma diliyle toplumumuza kazandırılacaktır.

Yurt dışındaki vatandaşlarımız

Yurt dışındaki vatandaşlarımızın millî kültür değerlerimizden kopmalarını önleyici ve benliklerini koruyucu tedbirler alınacak, içinde yaşadıkları toplumla çatışmaya düşmemelerine de özen gösterilecektir.

Kitle iletişim araçları ve kültürel kuruluşlar

Kitle iletişim araçlarının kültürel değerlerimizin yaşanmasında ve yaşatılmasında toplumsal sorumluluk içinde yayın yapmaları sağlanacaktır.

Kültürel değerlerimizin yaşanması ve yaşatılması amacıyla kültür merkezleri, bilimsel araştırma kurumları ve müzeler yaygınlaştırılacak, bu birimlere erişim kolaylaştırılacak ve gençlerin müzelerden ücretsiz yararlanması sağlanacaktır.

Türk vakıf eserleri ortaya çıkartılacak, korunacak ve yaşatılacak, vakıflar devletçe desteklenip var oluş amacına uygun hale getirilecektir.

d) Aile, kadın ve çocuk

Aile

Millî ve manevî değerlerin korunması, yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında millî bütünlüğün ve dayanışmanın pekiştirilmesinde aile kurumu büyük önem arz etmektedir.

Türk toplumunun temel taşı olan aile, ekonomik ve sosyal gelişmelerin yol açtığı olumsuz gelişmelere karşı korunacaktır.

Aile kurumu güçlendirilecek, aile bireyleri arasındaki bağlılığı ve aile bütünlüğünü koruyucu politikalar geliştirilecektir. Aileyi ve sosyal fonksiyonlarını zayıflatıcı unsurlar ortadan kaldırılacaktır.

İstihdam imkânı geliştirilerek her ailenin yeterli ve sürekli bir gelire sahip olması sağlanacaktır.

Kadın

Kadınların eğitim düzeyleri yükseltilecek, kalkınma sürecinde, iş hayatında ve karar alma mekanizmalarında daha fazla rol almaları sağlanarak toplumsal konumları güçlendirilecektir.

Kadınların istihdam edilebilirlikleri geliştirilerek işgücü piyasasında dezavantajlı konuma düşmeleri önlenecektir.

Çalışmayan ev hanımlarına mesleki beceri kazandırılarak aile bütçesine ve ülke ekonomisine katkıda bulunmaları sağlanacaktır.

Kadınların şiddete maruz kalmasına yol açan kültürel, sosyal, psikolojik ve ekonomik nedenler ortadan kaldırılacak, sivil toplum kuruluşları ve medyanın bu konuda duyarlı hareket etmeleri sağlanacaktır.

Kadınların saygınlıklarına gölge düşüren, temel hak ve özgürlüklerini kısıtlayan, istismarlarına yol açarak toplumda geri planda kalmalarına sebep olan her türlü çağ dışı uygulamalara son verilecektir.

Çocuk

Çocukların hayat kalitesi iyileştirilecek ve geleceklerinin teminat altına alınması sağlanacak, ailelerine, topluma ve devlete karşı sorumluluk duyguları geliştirilecek; suça,

sokağa itilmeleri, madde bağımlılığına yönelmeleri önlenecektir.

Korunmaya muhtaç çocukların ailesinin yanında korunup yetişmesi desteklenecek ayrıca koruyucu aile sistemi teşvik edilecektir.

Çocuklar; şiddet, cinsellik ve istismar içeren, madde bağımlılığını ve sigara kullanımını özendiren yazılı, görsel ve internet ortamındaki her türlü zararlı yayınlara karşı korunacaktır.

Çocukların çalıştırılması ve her türlü çocuk istismarı önlenecektir.

e) Sağlık

Yaşam kalitesini ve yaşama sevincini geliştiren, insan ömrünü uzatan, vatandaşın ve hizmet sunanların memnuniyetini esas alan hayatı anlamlı ve değerli kılan bir sağlık sisteminin tesisi temel amacımızdır.

Ücretsiz sağlık hizmeti

Koruyucu sağlık hizmetleri ve temel sağlık hizmetleri, eşitlik ve hakkaniyet prensiplerine uygun olarak; kolay ulaşılabilir, kullanılabilir ve hasta haklarına saygılı bir şekilde devlet tarafından ücretsiz olarak sunulacaktır.

Birinci basamak sağlık hizmet birimleri güçlendirilecek ve vatandaşların doğrudan başvuracağı "Aile Hekimliği" uygulaması yaygınlaştırılacaktır.

Tam gün – tam kapasite

Hastanelerin teknolojik altyapısı ve insan gücü imkânları iyileştirilecek, yönetim kapasitesi geliştirilecektir. Hastanelerin hasta yatağı, donanım ve insan gücü kapasitesinden daha iyi yararlanılabilmesi için **"tam gün-tam kapasite"** çalışması sağlanacaktır.

Özel sağlık kurumlarının teşviki

Özel sağlık kurumları teşvik edilecek, sağlık turizminin geliştirilmesi için sağlık serbest bölgeleri oluşturulacaktır.

Sağlık sigortası

Sağlık sigortasının bütün nüfusa yaygınlaştırılması sağlanacak, tüm vatandaşlar hastane ve hekim seçme hakkına sahip olacaktır.

İlaç, aşı, serum ve tıbbi araç üretimine destek

İlaç, aşı, serum ve tıbbi araç-gereçlerin Türkiye'de üretimi ile bu konuda yapılacak Ar-Ge faaliyetleri teşvik edilecektir.

f) Çalışma hayatı ve sosyal güvenlik

Çağdaş normlarda sürdürülebilir sosyal sigorta sistemi

Vatandaşların geleceğinden emin olması ve yüksek standartlı bir hayat sürmesi için, bütün nüfusu kapsayacak şekilde nimet-külfet esasına göre işleyen çağdaş normlarda sosyal sigorta sistemi oluşturulacaktır.

Sosyal sigorta sistemi; hukuki boyutu itibariyle "uygulanabilir", mali boyutu itibariyle "sürdürülebilir" ve ilgili taraflarca "kabul edilebilir" bir yapıya kavuşturulacaktır.

Sosyal güvenlik sisteminin bilgi teknolojileri alt yapısı güçlendirilecek, hak kaybını ve mükerrer yararlanmayı önleyen etkili, erişilebilir ve sürdürülebilir hizmet sunan bir yapı oluşturulacaktır.

Sosyal sigorta programları, aktüaryel denge içinde etkili ve özerk bir yapıda yönetilecek, sistemin sürdürülebilirliğini sağlamak için fon yönetimi etkinleştirilecektir.

Sigortasız çalışmanın önlenmesi

Sigortasız çalışma ve çalıştırma önlenerek aktif sigortalı sayısı artırılacak ve bu suretle hem sistemin sürdürülebilirliği sağlanacak, hem de sigortalının mağdur edilmesi önlenecektir.

Kayıt dışı işçi istihdamına yol açan mevzuat, maliyet, denetim yetersizliği, bürokrasi gibi hususlarda alınacak tedbirlerle kayıtlılık özendirilecektir.

Sendikal haklar ve çoklu danışma mekanizması

Çalışma mevzuatı işçi ve işveren haklarının denge içinde gözetildiği bir şekilde tanzim edilecektir. Sendikal haklar çağdaş normlara uygun hale getirilecektir.

Çalışma hayatındaki problemlerin çözümü ve çalışma barışının tesis edilmesi için çalışma hayatındaki çoklu danışma

mekanizmaları güçlendirilecek ve tarafların etkin katılımları sağlanacaktır.

Çalışanlar arasındaki ücret dengesizliğini giderecek, liyakati ve başarıyı esas alan bir ücret sistemi oluşturulacaktır.

Yurt dışındaki vatandaşlar

Yurt dışındaki vatandaşlarımızın hak ve hukukunun korunmasına ve bulundukları ülkelerde karşılaştıkları sorun ve sıkıntıların giderilmesine ilişkin olarak uluslararası hukuk ve devletlerarası ilişkiler çerçevesinde her türlü girişimde bulunulacaktır.

16 – YAŞLILAR VE EMEKLİLER

Devleti yaşatmanın yolu insanı yaşatmaktan geçer

Devleti yaşatmanın yolunun insanı yaşatmaktan geçtiğine, ülkelerin değerinin insanlarına verdiği değerle artacağına ve istikbale güvenle bakabilmek için emekli ve yaşlılara onurlu bir yaşam sürmesinin temin edilmesi gerektiğine inanan Partimiz; hiçbir yaşlısını aç, açıkta ve muhtaç durumda bırakmayacak, yalnızlığa mahkûm edilerek toplumdan dışlanmasına fırsat vermeyecektir.

Yaşlılık politikamız, sadece yaşlılara dönük politikalar olmayıp, onların yaşlılık şartlarını hazırlayan gençlik ve aktif çalışma dönemlerini de kapsayacak şekilde şümullü olacaktır. Yaşlılıkta ekonomik bağımsızlık kazanmanın yolu, yaşlılık

öncesindeki hazırlıklı olmaya bağlı olup, herkesin düzgün işlerde süreklilik arz eden bir şekilde istihdamı sağlanacak ve istihdam sürecinde haklarının korunmasına önem verilecektir.

Hasta, engelli ve yoksul yaşlılar korunup gözetilecek ve onların yaşam sevincini artıracak ve yaşam kalitesini koruyacak sosyal politikalar uygulamaya konulacaktır. Yaşlıların istismar ve ihmaline fırsat verilmeyecektir.

Çağdaş standartlarda sağlık, bakım ve yardım hizmeti

Yaşlılıkta yaşam kalitesini düşüren hastalık ve bakıma muhtaçlık problemlerine yönelik çözümler getirilecek, yaşlıların sağlık hizmetlerine kolay erişimi sağlanacak, yaşlı sağlık hizmetlerinin standardı yükseltilerek bu hizmetlerden etkin bir şekilde yararlanma temin edilecektir. Sağlık hizmetlerinin yanı sıra günlük yaşamını sürdürebilmesi için çağdaş standartlarda bakım ve yardım hizmetleri sunulacaktır.

Yaşlılar arasındaki fakirliğin yaygınlaşması önlenecek ve mevcut fakirliği azaltmak için sosyal destek ödemeleri artırılacaktır. Sosyal destek ödemelerinin bir sadaka olarak algılanmasından ziyade, sosyal bir hak olduğu gerçeğinden hareketle sadece yardımları hak eden yaşlılara ödeme yapılacaktır.

Sosyal bakım yardımı

Yaşlıların aile ortamında hayatlarını idame ettirmeleri esas olup, muhtaç durumdaki ailelere yaşlısını koruyup kollaması ve onun her türlü fiziki, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılaması için "sosyal bakım yardımı" ödemesi yapılacaktır.

Yaşlıların deneyimlerini topluma sunma

Yaşlıların bilgilerini, yaşam deneyimlerini ve becerilerini topluma sunma ve gençlere aktarmaları için gerekli ortam oluşturulacak, sosyal çevre oluşturarak toplumla bütünleşmelerine, kültür ve spor etkinliklerine katılmalarına ve boş zamanlarını değerlendirmelerine fırsat ve imkân sağlanacaktır.

Emekli aylıkları

Emekli aylıklarındaki artışların, genel enflasyon endeksi yerine, bu kesimin tüketim kalıplarını ve hayat standardını dikkate alan özel bir endekse göre yapılması sağlanacaktır. Ayrıca, ekonomik büyümenin sağladığı refah artışı emekli aylıklarına yansıtılacaktır.

Emeklilerin temsili

Ücret ve maaş artışlarına ilişkin olarak yapılacak toplu görüşmelerde emekli kesimin temsili sağlanacaktır.

17 - ENGELLİLER

Engellilerin toplumla bütünleşmesi

Engellilerin toplumla bütünleşerek, başkalarının yardımına muhtaç olmadan hayatını idame ettirebilmeleri, eğitimlerine ve sosyal yaşantısına normal olarak devam edebilmeleri için fiziki ve sosyal çevrenin oluşturduğu engellerin ortadan kaldırılması, gerekli eğitim altyapısı ve teknolojik imkânların artırılması esas olacak, imar mevzuatının engelliler ile ilgili hükümleri etkin biçimde uygulanacaktır.

Engelli bakım hizmetleri

Engelli bakım hizmetleri; sosyal bir hak olarak kabul edilecek ve sosyal güvenlik sistemi içinde değerlendirilerek tıbbi, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmeti ile ilişki, etkileşim ve işbirliği içinde sürdürülecektir.

Engelli vatandaşların tıbbî ve mesleki rehabilitasyonu geliştirilecek mesleki rehabilitasyon aldıkları süre içerisinde engellilere her türlü destek sağlanacaktır.

İşe yerleştirmede öncelik

Engellilerin öncelikli olarak işe yerleştirilmeleri, üretime katkıda bulunmaları ve topluma kazandırılmaları sağlanacaktır.

Engelli çocukların öncelikle aile yanında korunup yetişmesi sağlanacak ve engelli çocuğu olan muhtaç durumdaki ailelere sosyal destek sağlanacaktır.

Epidemiyolojik hastalıkların önlenmesi

Bedensel ve zihinsel kısıtlılığa yol açan epidemiyolojik hastalıkların önlenebilmesi amacıyla; koruyucu, önleyici ve erken tanı hizmetleri etkinleştirilecek ve bu hastalıkların teşhis ve tedavisi koruyucu sağlık hizmetleri kapsamında ücretsiz olacaktır.

Engellilere araç gereç desteği

Engellilerin günlük hayatını kolaylaştıran araç-gereç ve ortez-protez temininde destek sağlanacak, sağlık kuruluşları engelliler için ulaşılabilir olacaktır.

18 - KENTLEŞME, KONUT VE AFET

Kentleşme

Yerel kalkınmanın sağlanmasına katkıda bulunulması, vatandaşın hayat kalitesinin artırılması, su kaynaklarının ve çevrenin korunması, çağdaş altyapılı yaşanabilir kentler inşa edilmesi, yerleşme ve kentleşmenin afete duyarlı olması, doğal, tarihi ve kültürel varlıkların korunması ve yaşatılması, kentlilik kültürünün oluşturulması kentleşe politikamızın esasıdır.

Kentlerde; eğitim, sağlık, sosyal hizmet, kültür, ulaşım ve kentsel altyapı hizmetlerinin hızlı, güvenli, zamanında, ucuz ve herkes tarafından erişilebilir bir şekilde sunulması esas olacaktır.

Üst ölçekli planların tamamlanması suretiyle konut, sanayi, turizm, tarım ve benzeri amaçlarla yer seçiminde yaşanan karmaşa giderilerek düzenli kentleşmenin alt yapısı oluşturulacaktır.

Yaşanabilir kentlerin oluşturulabilmesi için, çağdaş donanımlı konut alanları yanında gerekli altyapıya sahip, endüstri, teknoloji ve sanayi bölgeleri ile mali ve ticari merkezler oluşturulacaktır. Sanayileşme ve göç nedeniyle kentlerdeki yığılmanın ve çarpık yapılaşmanın önlenmesi için kentleşme hızı ile arsa arzı ilişkisi kurulacaktır.

İmar yetkisinin, şehir rantları oluşturmasına ve kamu kaynaklarının peşkeş çekilmesine fırsat verecek şekilde kullanılması önlenecektir.

Kent yönetim bilgi sistemi oluşturularak, kentin coğrafi, beşeri ve fiziki yapısı ile ulaşım, haberleşme ve diğer hizmet ihtiyaçlarına yönelik planlamaların yapılması, afetlere karşı duyarlı olunması sağlanacaktır.

Kentlerde kültürel yozlaşmanın önlenmesi için, millî kültürün temel belirleyiciliği çerçevesinde kent ve kentlilik kültürü oluşturulmasına önem verilecektir.

Konut

Herkesin insanca yaşayabileceği bir konutunun bulunmasının, insan haklarının bir gereği olduğuna inanmaktayız.

Dar ve sabit gelirli vatandaşların konut edinebilmesi için uygun yöntemler ve finansman modelleri uygulamaya konulması; devletin, muhtaç ve kimsesizler ile dar gelirliler için sosyal konutlar üretmesi; konut ihtiyacının karşılanmasının yanı sıra mevcut konut stokuna ilişkin niteliklerin yükseltilmesi amacıyla dönüşüm projelerinin uygulanması; yeterli ve ucuz arsa üretilmesi; özel sektörün teşvik edilmesi ve etkili bir denetim sistemi konut politikamızın esasını oluşturmaktadır.

Kent planlarının; gelecek nesillere sağlıklı bir çevre ve şehir altyapısı bırakmanın yanında, kültürel ve doğal yapıya

uygun, yaşanabilir bir çevreyle uyumlu yerleşimler oluşturmayı temin etmesi esas olacaktır. Gecekondu bölgeleri ıslâh edilerek, bu bölgelerin kent merkezleriyle sosyal ve ekonomik açıdan bütünleşmesi sağlanacaktır.

Afet

Her türlü yapılaşmanın coğrafi ve jeolojik etütleri tamamlanmış, başta deprem olmak üzere sel, heyelan ve diğer doğal afetlere karşı güvenli alanlarda kurulması sağlanacak, mevcut yerleşimlerde ise bu doğrultuda kentsel dönüşüm projeleri uygulanacaktır.

Konut ve her türlü bina üretiminde depreme dayanıklılığı esas alan teknoloji ve standart malzeme kullanımı sağlanacak, sağlıklı, güvenli, kaliteli ve ekonomik konut üretimine önem verilecek, zemin etüdü aşamasından iskân ruhsatı aşamasına kadar etkin denetim yapılacaktır.

Afete maruz kalmadan önce hukuki, fiziki ve beşeri tüm alanlarda hazır durumda olunarak doğal afetlerin zararlarının en aza indirebilmesi temin edilecektir.

19 - ÇEVRE

Çevre hakkı ve çevre politikamızın esası

Temiz ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı her insanın temel haklarından birisidir.

Çevre sorunlarını; kalkınma – çevre koruma ikilemi yerine, akılcı bir koruma, kullanma ve geliştirmeyi öngören sürdürülebilir kalkınma modeli ile aşarak, gelecek nesillere temiz, yaşanabilir doğal ve kültürel değerleri korunmuş bir çevrenin intikali, çevre politikamızın esasını oluşturmaktadır.

Doğal, tarihî ve kültürel değerlerin korunması

Doğal, tarihî ve kültürel değerlerin kirlenmesini, tahrip edilmesini ve yok olmasını önlemek için, çevre konusuna bilimi ve aklı esas alan, tarih, kültür, inanç ve millî menfaatlerimizle çatışmayan bir bakış açısıyla yaklaşılacaktır.

Ekonomik ve sosyal politikalar ile çevre politikası arasında uyum sağlanacak, kalkınma gerçekleştirilirken insan sağlığı, ekolojik denge, kültürel, tarihî ve estetik değerler korunacaktır.

Çevre duyarlılığı

Tabii zenginliklerimize toplum olarak sahip çıkma anlayışının kuvvetlenmesi için, çevre duyarlılığı geliştirilecek, bunun için medya teşvik edilecek ve eğitim müfredatı zenginleştirilecektir.

Yatırım projelerinin yer seçiminde çevre duyarlılığına önem verilecek, yatırımlarda çevre dostu teknoloji kullanımı teşvik edilecektir.

Bütüncül çevre politikaları

Kıyı, deniz, akarsu, göl, yapay göl ve diğer sulak alanların çevresi ile eko sistemlerin tamamını bütünlük içinde ele alan

kıyı alanı planlaması ve yönetimi uygulanacak, su, hava, toprak ve denizi birlikte dikkate alan entegre çevre politikaları geliştirilecektir. Verimli tarım toprakları korunacak, amaç dışı kullanımı ve erozyon önlenecektir.

Biyolojik çeşitlilik

Ülkemizin sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin ve genetik kaynakların araştırılması, korunması ve ekonomik değer kazandırılması sağlanacaktır. Biogüvenlik ve genetiği değiştirilmiş organizmalar konusundaki risklerin en aza indirilmesi için tarım, çevre ve teknoloji politikaları birlikte ele alınacaktır.

20 - TURİZM

Turizm politikası

Ülkemizin doğal, tarihi, kültürel ve diğer zenginliklerinin; çevreye duyarlı, tarihe saygılı, özgünlüğünü muhafaza eden ve sürdürülebilirliğini sağlayacak bir anlayışla, yüksek katma değer yaratacak şekilde değerlendirilmesi, turizm politikamızın esasını oluşturmaktadır.

Dört mevsim turizm

Ülkemizin zengin turizm potansiyelini gereğince değerlendirmek için tanıtım ve pazarlama konularına etkinlik kazandırılarak potansiyelin dört mevsim kullanılması sağlanacaktır.

Bu çerçevede, kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliği ve eşgüdümü sağlayacak sektörün tamamını kapsayan bir yapılanmaya gidilecektir.

Ülkemizin turizmi çeşitlendirilecek, dünya turizm pazarında belli yörelerimizin markalaşması sağlanacaktır.

21 - ASAYİŞİN TESİSİ VE TERÖRLE MÜCADELE

Asayiş

Toplumda huzur ve güvenin sağlanmasını, kamu otoritesinin yurdun her köşesinde ve kişiler arasında ayırım yapılmaksızın hissettirilmesini; devletin yasalardan aldığı yetkiyi kollayıcı ve müşfik bir anlayış içinde kullanmasını ve vatandaşın hayatın her alanında güvende olduğunu hissetmesini temin edecek bir ortamın tesisi asayiş ve güvenlik anlayışımızın esasını oluşturmaktadır.

Önleyici kolluk hizmetine ağırlık verilecektir. Asayişsizliğe zemin hazırlayan unsurlar ortadan kaldırılacaktır. Suçun teşebbüse dönüşmeden engellenmesi için kamuoyunun etkin yardımına ilişkin yöntemler geliştirilecek, vatandaşların tedbirler konusunda bilinçlendirilmesi sağlanacaktır.

Kurumsal yapılanmada, istihbarat faaliyetlerinde, bilgi akışında ve suçla mücadelede birimler arasında etkili bir eşgüdüm sağlanacaktır.

Toplumsal huzur ve milli güvenliğimizle ilgili her türlü asimetrik tehdide karşı güvenlik birimlerinin, hukuki, idari, teknik ve insan kaynakları bakımından yeterli donanıma sahip olmasını temin edecek gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Suç işleyen ve suça meyilli çocukların varsa aileleriyle işbirliği yapılarak eğitilmeleri, meslek edindirilmeleri suretiyle, ailesi olmayanların ise korunmaya alınması ve rehabilite edilmesi suretiyle topluma kazandırılmaları sağlanacaktır.

Trafik

Büyük can ve mal kaybına yol açan trafik terörünün önlenmesine yönelik olarak; karayollarının uluslararası standartlara uygun hale getirilmesi, sürücü hatalarının önlenmesine ilişkin eğitim faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, trafik denetim ve cezalarının etkinleştirilmesi ve otokontrol sisteminin geliştirilmesi sağlanacaktır.

Terörle mücadele

Hangi düşünce ve amaç uğruna olursa olsun, terörü ve şiddeti bir yöntem olarak benimseyen ve amacına ulaşmak için bunları meşru gören anlayışı, Türkiye Cumhuriyetinin bekasına, milletimizin huzur ve güvenine ve insanlığa tehdit olarak görmekteyiz. Terörle mücadele sırasında haksızla haklı, suçsuzla suçlu ayırt edilecek ve mücadele hukuk devletinin yöntemleriyle kararlı bir şekilde sürdürülecektir.

Türkiye'nin ekonomik ve demokratik gelişiminin önündeki en büyük engellerden biri olan terör hareketlerinin, psikolojik ve sosyolojik sebepleri doğru teşhis edilecek ve terörle mücadele bu paralelde yürütülecektir.

Terörün kökünü kazımak için devletin güvenlik güçleriyle meşru zeminlerde ve tüm ülke sathında etkili bir mücadele verilecektir. Terörle mücadelede teknolojik imkânlardan en ileri düzeyde yararlanılacak ve istihbarat ağının güçlendirilmesi sağlanacaktır.

Terörle mücadele, güvenlik birimlerinin yürüttüğü mücadelenin yanı sıra, terörü besleyen unsurların ortadan kaldırılmasına dönük olarak ekonomik, sosyal, psikolojik, idari, demografik ve kültürel etkenlerin ortadan kaldırılması temelinde yürütülecektir. Bu amaçla, geniş kapsamlı bir ekonomik ve sosyal kalkınma programı, gerekli mali destek ve kaynaklarla uygulamaya konulacaktır.

Terörü destekleyen unsurlarla mücadele

Terörü ve teröristi öven, teröristi vatandaşın temsilcisi olarak gösteren, terörist taleplerini vatandaş talepleri olarak takdim eden, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden, siyasi bölücülük yapan, etnik ve dini tahriklerde bulunarak teröre suni bir taban oluşturmaya çalışan görüşler terörü destekleyici eylemler olarak değerlendirilecektir.

Teröre uluslararası desteğin önlenmesi

Terörün uluslararası boyutu itibariyle siyasi, lojistik ve finans desteklerine karşı etkili tedbirler alınacaktır.

Türkiye'nin güvenliği üçüncü tarafların iznine ve inisiyatifine bırakılmayacak, gereken ekonomik, siyasi ve askeri önlemler kararlılıkla uygulanacaktır.

Terör kartını Türkiye'ye karşı bir tehdit aracı olarak gören, milli birliğimizi hedef alan tahriklerde bulunan unsurlara karşı etkili bir caydırıcılık icra edilmesi için bütün imkânlar kullanılacaktır.

22 - ÜLKE GÜVENLİĞİ VE MİLLİ SAVUNMA

Güçlü ve caydırıcı ordu

Türkiye'nin jeostratejik konumu, tarihî ve kültürel mirasından doğan yükümlülükleri, bölge ve dünya barışının tesisinde üstleneceği rol, güçlü ve caydırıcı bir savunma sistemi kurmasını ve bunu idame ettirmesini zarurî kılmaktadır.

Türk Silâhlı Kuvvetlerinin görevini çağın şartlarına uygun ve başarılı bir biçimde yerine getirebilmesini ve hareket kabiliyetinin artırılmasını teminen, silâh, teçhizat ve ileri teknolojiyi kullanmakta ihtisas sahibi insan kaynakları bakımından dünyanın en güçlü ordularından birisi olması sağlanacaktır.

Yerli harp sanayi

Türk Silahlı Kuvvetlerinin silah ve teçhizat yönünden dışa bağımlılığını azaltarak ihracat kapasitesi yüksek, bağımsız ve yerli bir harp sanayinin gelişmesi ve yerli müteşebbisin de silah ve askeri teçhizat üretimine yatırım yapması için gerekli teşvikler sağlanacaktır.

Savunma sanayi teknolojileri

Askeri yazılım, malzeme teknolojileri, elektronik harp, havacılık, uzay ve uydu teknolojileri, ağ merkezli savaş, insansız hava araçları, güdüm ve kontrol teknolojileri gibi savunma sanayi teknolojilerinin üretimi ve Ar-Ge çalışmaları desteklenecektir. Savunma ve güvenlik alanında uzayın imkânlarından yararlanmak için havacılık ve uzay teknolojilerine ağırlık verilecek, uydu üretim teknolojileri teşvik edilecektir.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin saygınlığı

İki bin yıllık köklü maziye sahip Türk Ordusunun, Türk milletinin vicdanında mukim saygınlığının, gelişi güzel günlük polemik konusu yapılarak iç ve dış kamuoyunda yıpratılmasına fırsat verilmeyecektir.

23 - DIŞ POLİTİKA

Türkiye'nin milli güvenliğini ve milli çıkarlarını korumak ve geliştirmek; çevremizde barış, istikrar ve güvenlik kuşağı oluşturmak; başta komşularımız olmak üzere, bütün ülkelerle karşılıklı saygı ve yarara dayalı ilişkiler kurmak; mevcut sorunları Türkiye'nin hak ve çıkarları korunarak uluslararası hukuk çerçevesinde adil ve kalıcı çözümlere kavuşturmak milli dış politikamızın temel hedefleridir.

Uluslararası iş birliğine önem veren etkin bir dış politika

Dış politikamızın esası bölgemizde ve dünyada barışı sağlayarak sürekli kılmak ve uluslararası iş birliğini

geliştirmektir. Lider ülkeler arasında yer almak için, ülkemizin coğrafî, stratejik ve jeopolitik konumunu dikkate alan, bölgesel ve uluslararası barışa katkıları da içeren etkili bir dış politika izlenecektir.

Dış politikada, devlet ciddiyeti, üslubu ve anlayışıyla hareket edecek olan Partimiz; 21'inci yüzyılın stratejik odağı durumundaki Avrasya jeopolitiğinin merkezinde yer alan Türkiye'nin dünya siyasetinde ve uluslararası ilişkilerde güçlü, itibarlı, sözü dinlenen, dostluğu aranan ve dostluğuna güvenilen bir ülke olmasını sağlayacaktır.

Başta komşularımız olmak üzere, tüm ülkelerle dostane ilişkilerin kurulup ilerletilmesi, uluslararası mahiyet arz eden her türlü bölgesel iş birliğine yönelik oluşumların teşvik edilerek, bu girişimlere uluslar arası camianın etkili bir üyesi olarak dahil olunması ile anlaşmazlıkların barışçı yollardan çözülmesi, bölgesel ve küresel düzeyde barış, istikrar, güvenlik ve ortak refaha katkıda bulunulması dış politikamızın öncelikli hedefleridir.

Bölgesinde lider ülke olarak Türkiye; Kafkasya - Balkanlar - Orta Doğu üçgeninde iş birliğinin geliştirilmesini ve istikrarın hâkim olmasını sağlayacak bir dış politika takip edecek, bölgeyi istikrarsızlaştıran, kan ve gözyaşı getiren hiçbir küresel projenin içinde yer almayacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi, uluslararası ilişkilerde herhangi bir ön yargı ile yaklaşmamakta, gelişmeleri ve sorunları

gerçekçi ve çok yönlü milli bir strateji çerçevesinde değerlendirmektedir. Türk milleti için vazgeçilemez nitelik taşıyan unsurlar; millî kültürümüze, toprak bütünlüğümüze ve üniter devlet yapımıza olan saygıdır.

Partimiz, uluslar arası ilişkilerde diğer devletlerin bağımsızlık, ülke bütünlüğü ve iç işlerine karışmamayı temel ilke olarak benimsemekte ve bu anlayışı diğer devletlerden de beklemektedir.

Ülkemizin konumu, tarihî ve sosyo-kültürel yapısı itibarıyla büyük ve köklü bir devlete sahip olduğu hususu göz ardı edilmeyerek, sadece ticareti esas alan bir anlayış değil; tarihî ve kültürel boyutları da dikkate alan şahsiyetli bir dış politika belirlenecektir.

Caydırıcı dış politika

Türkiye'ye karşı tarihten gelen husumetleri bugüne taşıyan ve Türkiye'nin milli çıkarlarını hedef alan ülkelere karşı, uluslararası hukuk ve meşruiyet çerçevesinde gereken caydırıcı politikalar uygulanacaktır.

Milliyetçi Hareket'in **"Lider Ülke Türkiye"** ülküsünün en önemli unsurlarından birisi, Türkiye'nin bağımsız, etkili ve sonuç alıcı bir dış politika izleyebilmesidir.

Türk dünyası

Türk dünyası, dış politikamızın öncelikli ve ayrıcalıklı ilgi alanıdır. Kıbrıs, Kafkasya ve Orta-Asya Türk Cumhuriyetleri

ile Balkan ülkeleriyle ilişkilerin başta ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel olmak üzere, her alanda geliştirilmesi ve derinleştirilmesi dış politikamızın temel hedeflerinden birisidir.

Avrasya jeopolitiğinin merkezinde bulunmanın sunduğu fırsatları stratejik bir vizyonla değerlendirecek olan Türkiye, bölge ülkelerinde barış ve istikrarın sağlanması ve korunması amacıyla ekonomik işbirliği projelerini hayata geçirilecektir.

Türkiye dışındaki soydaş ve akraba topluluklarıyla, uluslararası hukuk ve devletlerarası ilişkilere yön veren esaslar çerçevesinde yakından ilgilenilecek ve gerekli kurumsal işbirliği yapılanmaları öncelikle oluşturulacaktır.

Kıbrıs politikası

Kıbrıs, Türkiye'nin en önemli milli davasıdır. Türkiye'nin Kıbrıs üzerinde Kurucu Antlaşmalardan kaynaklanan vazgeçilemeyecek ve tartışılamayacak ahdi hak ve yükümlülükleri bulunmaktadır. Siyasi çözüm kapsamında Türkiye'nin etkin ve fiili garantisinin sulandırılması ya da olumsuz etkilenmesi hiçbir şart altında kabul edilmeyecektir.

Partimiz, Kıbrıs'ta tek gerçekçi uygulanabilir ve yaşayabilir çözümün; iki bölgeli, iki milletli ve iki devletli bir ortaklık yapılanmasına dayanması gerektiğine inanmaktadır.

AB ile ilişkiler

Türkiye-AB ilişkilerinin niteliği, zemini ve çerçevesinin açıklığa ve yeni bir tanıma kavuşturulması gerekli görülmektedir.

Partimiz, AB ile ilişkileri Türkiye için bir **"kimlik ve kader sorunu"** olarak görmemektedir. Türkiye'nin ne pahasına olursa olsun Avrupa Birliği'nin yörüngesinde sürüklenmeye mecbur, mahkûm ve muhtaç olmadığını savunmaktadır.

Avrupa Birliği'nin Türkiye'nin milli birliği ve bütünlüğü; terör ve bölücülük; Kıbrıs, Yunanistan ve Ermenistan konularındaki yaklaşımı Türkiye'nin menfaatlerine zarar vermemesi kaydıyla ortaklık müzakerelerinin sürdürülmesi ve tam üyelik dışındaki yaklaşımların kabul edilmemesi politikamızın esasını oluşturmaktadır. Avrupa Birliğine dahil ülkelerin millî duyarlılıklarımıza gösterecekleri saygı, bu ülkelerle olan ilişkilerimizin geleceğini belirleyecek temel kriterleri oluşturacaktır.

Çok yönlü dış politika

Tarih süreci içinde Balkanlardan Kafkasya'ya, Ortadoğu'dan Orta Asya'ya uzanan çok geniş coğrafyadaki ülkelerle paylaştığı ortak tarih ve kültürel değerler ile uzun geçmişi olan batı dünyası ile ilişkilerin temelini oluşturan demokratik değerlerin ülkemizin önemli bir stratejik birikimi olduğu gerçeğinden hareketle, Türkiye'nin milli güç kaynakları topyekun seferber edilerek akılcı, kararlı, tutarlı, gerçekçi, dinamik ve çok yönlü bir dış politika izlenecektir.

ABD ile ilişkilerimizin ekonomik, siyasi ve güvenlik boyutlarıyla her iki tarafın karşılıklı çıkarlarına hizmet edecek şekilde, eşitlik ve karşılıklılık temelinde yürütülmesi esas olacaktır.

Başta Rusya ve İran olmak üzere, Karadeniz ve Hazar havzası ülkeleri, Balkan ve Orta Doğu ülkeleriyle barış, istikrar ve bölgesel işbirliğini hedef alan ilişkilerin ve ortak ekonomik projelerin geliştirilmesi için çok yönlü politikalar izlenecektir.

Afrika, Uzak doğu ve Güney Doğu Asya ülkeleriyle ilişkilerimizin geliştirilmesi ve dinamik bir ekonomik işbirliği ortamının yaratılması özel bir önem taşımaktadır.

Irak politikamızın esası, Irak'ın toprak bütünlüğünün muhafaza edilmesine ve Irak'taki Türkmen varlığının haklarının korunmasına, Irak topraklarının Türkiye için güvenlik tehdidi oluşturmamasına dayanmaktadır.

Irak topraklarından ülkemize yönelen fiili terör tehdidi ve saldırıları karşısında, burada yuvalanan terör unsurlarının tasfiyesi için Türkiye'nin uluslararası hukuktan kaynaklanan hakları kullanılacak, milli güvenliğimiz için gerekli bütün tedbirler alınacaktır.

24 - KAMUOYUNU AYDINLATMA

Kamuoyunu aydınlatma politikamız

İletişim teknolojisinin sınır tanımaz bir şekilde geliştiği günümüzde **"doğru bilgi"**, **"tarafsız haber"** aranılan en kıymetli değerlerden birisi haline gelmiştir. Her türlü bilgi kirliliğinin ve bilgi istismarının kolaylıkla yapılabildiği, bilgi güvenliğinin ihlal edildiği bu ortamda kamuoyunu aydınlatmayı ve doğru

bilgilerle donatmayı ilkeli, dürüst ve ahlaki siyaset anlayışımızın gereği olarak görmekteyiz.

Bu çerçevede, kamuoyunu yönlendirmeye çalışmadan ve istismar etmeden, olayların idrakini milletin kendisine bırakarak doğru bilgiyi vermek kamuoyunu aydınlatma politikamızın esasını oluşturmaktadır.

Partimizin çeşitli konulardaki görüş, düşünce ve faaliyetlerini duyurmak ve ülkemizde ve dünyada meydana gelen olayları Türkiye merkezli olarak yorumlayarak milletimizin sağlıklı bir biçimde bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla, erişilebilir ve hızlı her türlü iletişim araçlarının kullanılmasının yanında yüz yüze iletişime önem ve öncelik verilecektir.

Doğru bilgilendirme

Demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü gibi kavramlarla milli ve manevi değerlerimizin istismar edilerek devletin ve milletin yararına olmayan işler için kalkan yapılmasına fırsat verilmeyecek, Partimiz; milletin huzur ve refahı ile devletin ve milletin bekası için her zaman, her yerde ve kiminle ilgili olursa olsun doğru bilgileri paylaşarak vatandaşlarımızın yol göstericisi olacaktır.

Bu şekilde kamuoyunun, Türkiye ve dünya gerçekleri ve Partimizle ilgili olarak en doğru şekilde bilgilenmiş olması arzumuzu gerçekleştirmiş olacağımıza inanmaktayız.

H. GELECEĞE DOĞRU

Türk siyaset hayatının geçmiş kırk yılında, **"önce ülkem ve milletim, sonra partim"** ilkesi çerçevesinde demokratik sorumluluk kültürüne sahip bir anlayışla siyaset yapan Milliyetçi Hareket Partisi, milletinden aldığı destek ile aynı anlayış, azim ve kararlılıkla Türkiye'nin gelecek kırk yılına mührünü vuracaktır. Partimizin siyasi sahnedeki varlığı, nasıl geçmişte demokratik standartların yükseltilmesine ve uzlaşı kültürünün tesis edilmesine katkı sağladıysa, gelecekte de siyaset kurumunun saygınlığının bir teminatı olacaktır.

Partimiz, 21'inci yüzyıl Türkiye ve dünya dinamiklerini müdrik bir vizyon ile çağı Türkçe algılayıp yorumlayarak gelecek öngörülerinde bulunmaktadır. Süper güç ve lider ülke Türkiye öngörüsü, kökleri Türk milletinin tarihi ve kültürel gerçekliklerine dayanan ve geleceği kucaklayan bir anlayışın ifadesidir.

Milliyetçi Hareket, Türkiye merkezli **yeni bir medeniyet ve yeni bir dünya** tesis edilmesi anlayışını kendisine siyasi misyon olarak kabul etmiştir. Bu misyon, Türkiye'yi lider ülke konumuna taşırken, başta Avrasya coğrafyasındakiler olmak üzere bütün mazlum milletlerin de hür ve onurlu bir şekilde yaşamasına ışık tutacaktır. Bunu başarmanın şartı, Türkiye'nin teslimiyetçi ruh hâlinden kurtulması ve Türk milletinin özünü temsil eden değerlere yönelmesinden geçmektedir.

Milliyetçilik anlayışımız; siyasi sistemin demokratikleşmesini, toplumsal değerlerin siyasi merkezde temsilini ve kardeşlik ve dayanışma kültürünün hâkim kılınmasını öngörmektedir. Bu öngörü, insanımıza sonsuz güveni esas alan bir yaklaşımın eseridir.

Kendi milli ve tarihi değerleri ile barışık, sorun çözme kabiliyeti olan etkin bir devlet düzeni kurmuş, ülkenin kaynaklarını seferber edecek milli bir kalkınma modeli uygulamaya koymuş ve devletler camiasında saygın konuma gelmiş güçlü bir Türkiye; 21'inci yüzyılda dünya siyasetinde ve ekonomik hayatında söz sahibi olacaktır.

Türkiye'nin; demokratik, medeni ve mütekabiliyet zemininde yol almayan AB, ABD ve diğer ülkelerle olan dış ilişkileri, eşitlik ve karşılıklı sorumluluk ilkesine uygun olarak yeni bir bakış açısıyla yeniden şekillendirilecek, Türkiye'nin hayrına olmayan hiçbir projenin şu ya da bu şekilde içinde ya da destekçisi konumunda olunmayacaktır. Türkiye'nin yakın ve uzak çevresindeki hiçbir gelişme, Türkiye'nin güvenlik ve huzurunu tehdit edemeyecek ve Türkiye'nin haklarını yok sayamayacaktır.

Yakın çevre ile en az sorunun yaşandığı ve en fazla işbirliğinin geliştirildiği tam bağımsız bir dış politika takip edilmesi, Milliyetçi Hareket Partisi'nin temel yaklaşımı olacaktır. Bölgesel barış ve güvenliğin tesisi Türkiye'nin ulusal çıkarları ile doğrudan ilgili olacağından, Türkiye'ye rağmen hiçbir küresel

ya da bölgesel aktörün barış ve güven ortamını tehdit etmesine fırsat verilmeyecektir.

Türkiye, gelecek kırk yıl içinde geliştireceği bölgesel işbirliği projesiyle Balkanlar, Ortadoğu, Hazar havzasını içine alan Avrasya coğrafyasının tartışmasız lider ülkesi olacaktır. **Türkiye merkezli medeniyet projesi**; bu coğrafyada demokratik standartların yükseltilmesini, refahın artırılmasını, insan hak ve hürriyetlerinin teminat altına alınmasını, adaletin hakim kılınmasını, barış ve huzurun tesis edilmesini, çatışma ve gerilimlerin yok edilmesini, yoksulluğun kökünün kazınmasını, insanca yaşamanın erdemlerinden bu coğrafyadaki insanların nasibini almasını sağlayacaktır.

Dünyaya ve insanlığa bakışımızı; Ahmet Yesevi'nin, Mevlana'nın, Yunus Emre'nin, Hacı Bektaş-i Veli'nin insan merkezli madde ve madde ötesi varlık aleminin sentezinden oluşan bir anlayış şekillendirecektir.

Türkiye'nin devlet ve insan hayatında hâkim kıldığı evrensel ve insani kriterlere uyma yükümlülüğünü üstlenebilen ve Türkiye'nin açtığı barış şemsiyesinin altında yer almayı arzulayan ülkeler bu birliktelikten güç kazanacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi'nin iktidarda olduğu gelecek kırk yılda,

- İnsanın insan olmaktan kaynaklanan temel hak ve hürriyetleri tartışmasız bir şekilde teminat altında olacak, hukukun üstünlüğü tam olarak tesis edilecek ve Türkiye'nin içinde

yer aldığı uluslararası hiçbir siyasi projede bu hakların ihlaline fırsat verilmeyecektir.

- Türkiye yüksek hayat standartlarında 100 milyon insanın yaşadığı bir ülke olacaktır.

- Türkiye nüfusunun yüzde 90'ı kentli hayat standartlarında yaşayacak, kırsal kesimde yaşayanların hayat standartları da çağdaş düzeye yükseltilecektir.

- Eğitim çağındaki nüfusun eğitim sisteminde ortalama kalma süresi 17 yılın üzerine, yükseköğretimde okullaşma oranı ise yüzde 75'in üzerine çıkarılacaktır.

- Nüfusun her yaştan her kesimi çağdaş eğitim imkânlarından azami ölçüde yararlanacak, zorunlu eğitimin dışındaki hiçbir eğitim uygulamasından isteyen hiçbir vatandaş mahrum edilmeyecektir.

- Türkiye, dünyanın en büyük ilk on ekonomisi içinde yer alacaktır.

- Türk ordusu, dünyanın en güçlü ilk üç ordusundan biri olacaktır.

- Kişi başına gelir 30 bin doların üzerine çıkacaktır.

- Yoksul hiçbir insan kalmayacak, herkes iş ve aş sahibi olacak, muhtaç insanlar devletin tam koruması altında olacaklardır.

- Yüksek standartlı bütün kamu hizmetleri herkes için erişilebilir ve kullanılabilir olacaktır.

- Türkiye uydu üretim ve fırlatma kapasitesine sahip olacak, uzayın imkânlarından yararlanan bir ülke haline gelecektir.

- İleri teknoloji geliştirme ve kullanma yeteneğine sahip, küresel rekabet gücü olan milli savunma sanayi geliştirilecektir.

- Bilgi teknolojilerinin kullanımı yaygınlaştırılarak; özel sektörün, sivil toplumun, kamu kurum ve kuruluşlarının iş ve işlemlerinin yürütülmesinde e-kültürün tesisi sağlanacaktır.

- İleri teknoloji kullanılarak yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanılacak, Türkiye enerji bağımlılığından kurtulacağı gibi uluslar arası enerji piyasasının belirleyici aktörlerinden olacaktır.

- İnsanın yaşam standartlarının artmasını sağlayan, refah düzeyini yükselten, kaliteli üretimi gerçekleştiren ileri teknolojiler geliştirilecek ve uygulamaya konulacaktır.

- Türkçe, dünya üzerinde konuşulan en yaygın dillerden birisi olacaktır.

- Türk girişimcisi dünya ölçeğinde üreten ve satan, rekabet gücü en yüksek girişimci haline gelecektir.

- Dünyanın her yerinde **"Türk Malı"** markalı ürünler en çok aranan ürün olacaktır.

bir hilal uğruna...